

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Landbrugsstyrelsen

Instruks 6 Efterafgrøder

**Instruks for gennemførelse af kontrolbesøg hos ansøgere
med efterafgrøder 2023**

2023 version 3

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	HENVOR
Forfatter:	CASTHR/CIN/DAVJEP
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	14-08-2023
Dato for næste revision:	20-05-2024

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
28-07-2023	Instruks i høring ved Landbrugsstøtte & Geodata, Miljø & Erhvervsregulering	DAVJEP/CIN/CASTHR	KAKJ
15-08-2023	Instruks til godkendelse ved Landbrugsstøtte & Geodata, Miljø & Erhvervsregulering	DAVJEP/CIN/CASTHR	KAKJ
21-08-2023	Godkendt af Landbrugsstøtte & Geodata, Miljø & Erhvervsregulering	DAVJEP/CIN/CASTHR	KAKJ

Redaktion: Landbrugsstyrelsen

Tekst: Enhed for Regional Kontrol, Team Kontrol og Support

Foto: Regional Kontrol

ISBN: [978-87-7120-219-9](#)

Workzonenr.: 23-13-000008

Indholdsfortegnelse

1.	Nyt siden sidst	5
1.1	Nyt i version 3.....	5
1.2	Nyt i version 2.....	5
1.3	Nyt siden 2022.....	5
2.	Baggrund	6
2.1	Pligtige efterafgrøder	6
2.2	Husdyrefterafgrøder.....	6
2.3	Måltrettet kvælstofregulering – frivillig og obligatorisk ordning.....	7
3.	Kontrol af efterafgrøder og alternativer	8
3.1	Hvilken type efterafgrøde er det?	8
3.2	Kontrol af efterafgrøder	8
3.3	Kontrol af alternativer	9
3.4	Generelt om kontrollen af efterafgrøder sået med udskudte/fleksible frister	9
3.5	Omfang af kontrollen	10
3.6	Frister	12
3.7	Gennemførelse af kontrol	13
3.8	Force majeure	14
3.9	Minimumsstørrelse for arealer	14
3.10	Ikke landbrugsarealer	14
3.11	Småbiotoper og Markkrat.....	16
3.12	Oplagring/opbevaring	16
3.13	Observationer i IMK	17
3.14	Guide: Se hvilke marker der anvendes til at opfylde GLM8-kravet	19
4.	Kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder	21
4.1	Høsttidspunkt	21
4.2	Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder	22
4.3	Såtidspunkt.....	22
4.4	Tilladte pligtige/husdyrefterafgrøder.....	23
4.5	Spildfrø og ukrudt.....	24
4.6	Dækningsgrad ("trappemodell")	24
4.7	Afgræsning og slæt.....	25
4.8	Destruktionstidspunkt	25
4.9	Krydsoverensstemmelse (KO) og konditionalitet (KON) på pligtige/husdyr efterafgrøder	26
4.10	Gødning.....	26
4.11	Pligtige efterafgrøder i majs	27
4.12	Forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder	27
4.13	Forbud mod omlægning til fodergræs.....	29
5.	Kontrol af alternativer til pligtige efterafgrøder	31
5.1	Mellemafgrøder.....	31
5.2	Tidlig såning af vintersæd	32
5.3	Braklagte arealer	33
5.4	Braklagte arealer langs vandløb og søer	35
5.5	Flerårige energiafgrøder.....	38
5.6	Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter	39
5.7	Præcisionslandbrug.....	43
6.	Kontrol af måltrettet kvælstofregulering	44
6.1	Høsttidspunkt	45

6.2	Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder	45
6.3	Såtidspunkt.....	45
6.4	Tilladte målrettede efterafgrøder	46
6.5	Spildfrø og ukrudt.....	47
6.6	Dækningsgrad ("trappemodel")	47
6.7	Afgræsning og slæt.....	48
6.8	Destruktionstidspunkt	48
6.9	Gødning	49
6.10	Kontrol af målrettede efterafgrøder i majs	49
7.	Kontrol af alternativer til målrettet kvælstofregulering	51
7.1	Mellemafgrøder.....	52
7.2	Tidlig såning af vintersæd	53
7.3	Braklagte arealer	54
7.4	Braklagte arealer langs vandløb og søer	55
7.5	Flerårige energiafgrøder.....	58
7.6	Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter	59
7.7	Præcisionslandbrug	62
8.	Retsgrundlag	63
8.1	EU-regler.....	63
8.2	Danske regler.....	63
Bilag 1.	Mest almindelige tilladte efterafgrøder	64
Bilag 2.	Decimalskala for vækstudvikling i korn	66
Bilag 3.	Oversigt over konsekvens af manglende etablering af efterafgrøder og/eller alternativer	67

1. Nyt siden sidst

1.1 Nyt i version 3

- Opdateret beskrivelse af fremgangsmåde ved udpegning og tilføjelse af erstatningsarealer (ombytning) ved manglende opfyldelse af pligtige/husdyrefterafgrøder. Se afsnit 3.5

1.2 Nyt i version 2

- Ny beskrivelse af fremgangsmåde ved udpegning og tilføjelse af erstatningsarealer (ombytning) ved manglende opfyldelse af pligtige/husdyrefterafgrøder.
- Ny tekst vedrørende markkrat skrevet ind i eksisterende afsnit omkring småbiotoper. Se afsnit 3.11.
- Guide til at se hvilke marker der er indberettet til opfyldelse af GLM 8-kravet om 4% ikke-produktive arealer tilføjet som afsnit 3.14. Relevant for problematikken omkring brak og brak langs vandløb og søer beskrevet i henholdsvis afsnit 5.3 og 5.4.

Rettelse af forkerte henvisninger til tabeller og figurer, slå- og stavfejl, fjernelse af fejlplacerede sætninger og gentagelser.

1.3 Nyt siden 2022

Generelt nyt:

- Der er tilføjet grafiske eksempler på korrekt anvendelse af dobbeltobservationer og indtegning/oprettelse af observationer der godkender og underkender arealer. Læs mere i afsnit 3.13
- Der er oprettet nye observationer som er specifikt gældende for alternativer til pligtige/husdyrs, frivillige målrettede og obligatorisk målrettede efterafgrøder.
- Regler for GLM 4- og GLM 8-kravet om henholdsvis 3-meters-bræmmer og minimum 4 % ikke-produktive arealer i forhold til efterafgrøder fremgår af instruksen.
- Udskudte/fleksible såfrister angives ikke længere med kontrolårsager men fremgår af kontrolgrundlaget for de individuelle marker.
- Spildfrø bestående af tilladte efterafgrødearter kan under visse forudsætninger indgå i vurderingen af dækningsgraden sammen med de såede efterafgrøder. Se afsnit 4.5 og 6.5
- Du skal ikke underkende arealer alene på grund af tilstedeværelsen af ikke-tilladte arter, såfremt der også er godkendte arter til stede. Se afsnit 4.4, 4.5, 6.4. og 6.5
- Hvis ansøger har krav om efterafgrøder på forskellige ordninger, men ikke har etableret nok til at opfylde dem alle, har ansøger i forbindelse med kontrolbesøget, mulighed for at vælge at anvende nogle af ansøgers godkendte efterafgrøder i målrettet kvælstofregulering til at opfylde krav til pligtige og husdyrefterafgrøder. Kontrollen skal under den efterfølgende høring af efterafgrøder gøre opmærksom på, at der mangler pligtige-/husdyrefterafgrøder, og høre om ansøger ønsker at benytte målrettede efterafgrøder som erstatning for disse. Hvis ansøger gør dette, tæller de pågældende efterafgrøder ikke med som målrettede efterafgrøder. Se bilag 3 om konsekvens ved manglende etablering af efterafgrøder.
- Det er ikke længere muligt at lade målrettede og pligtige/husdyr efterafgrøder fortsætte som brak til opfyldelse af GLM 8. Dette var en mulighed for efterafgrøder udlagt i 2022, men gælder altså ikke for efterafgrøder etableret i 2023. Efterafgrøder kan derfor kun følges af forårssåede afgrøder, blomster- eller bølsterbrak.
- I 2023 er forbuddet mod slæt på alternativet braklagte arealer og brak langs søer og vandløb til pligtige/husdyr samt målrettede efterafgrøder i perioden 1. august til 20. oktober midlertidigt afskaffet. Slæt er derfor tilladt under visse forudsætninger. Se afsnit 5.3.

Nyt for Pligtige- og husdyrefterafgrøder samt alternativer:

- Kravet om etablering af pligtige/husdyr efterafgrøder eller alternativer er fra 2023 omfattet af reglerne om konditionalitet. Reglerne om krydsoverensstemmelse finder fortsat anvendelse i visse tilfælde. Se afsnit 4.2 og 4.9.

2. Baggrund

I 2023 er der fire forskellige efterafgrødeordninger:

- Pligtige efterafgrøder
- Husdyrefterafgrøder
- Måltrettet kvælstofregulering – frivillig ordning
- Måltrettet kvælstofregulering – obligatorisk ordning

I afsnittene nedenfor kan du læse en kort beskrivelse af baggrunden for de forskellige ordninger. Kontrollen beskrives i de efterfølgende afsnit.

2.1 Pligtige efterafgrøder

Alle jordbrugsvirksomheder er omfattet af kravet om pligtige efterafgrøder, undtagen:

- Gartnerier, herunder væksthusgartnerier, frugtplantager, planteskoler og skovbrugsvirksomheder, hvor der ikke dyrkes landbrugsafgrøder
- Virksomheder, som har et samlet dyrket areal (inklusive forpagtede og lejede arealer) på under 10 hektar
- Virksomheder, som har et efterafgrødegrundareal på under 10 hektar

Dette gælder uanset om virksomheden er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

Det samlede areal omfatter virksomhedens ejede (dyrkede) areal samt forpagtede og lejede arealer, men ikke bortforpagtede arealer, ved udgangen af planperioden 2022/2023 dvs. 31. juli 2023.

For virksomheder, der har udbragt organisk gødning svarende til mindst 80 kg N pr. ha (harmoniareal) i planperioden 2021/2022, skal arealet med pligtige efterafgrøder i planperioden 2023/2024 udgøre mindst 14,7 % af efterafgrødegrundarealet.

Hvis der er udbragt mindre end 80 kg N pr. ha (harmoniareal) i planperioden 2021/2022, skal der i planperioden 2023/2024 etableres pligtige efterafgrøder svarende til 10,7 % af efterafgrødegrundarealet.

Kravet om efterafgrøder kan erstattes af alternativer, se afsnit 4.

Ansøger kan også opfylde efterafgrødekravet ved hjælp af opsparede efterafgrøder fra tidligere planperioder eller ved en nedsat kvælstofkvote (kvotefradrag). Dette er ikke en del af den kontrolbesøget.

De pligtige efterafgrøder indberettes i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet (GKEA). Hvis ansøger ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet (GKEA) til at dække kravet, antages det, at ansøger vælger alternativet nedsat kvote. Hvis ansøger ikke har etableret et areal med efterafgrøder/alternativer, der svarer til det indberettede, vil dette medføre bøde og eventuelt krydsoverensstemmelses (KO)-sanktion og/eller en konditionalitets sanktion.

Sanktionering for eventuel manglende etablering af efterafgrøder og/eller alternativer vil blive foretaget af Team Kvælstof. Evt. KO- og konditionalitets sanktion behandles i Team KKO.

2.2 Husdyrefterafgrøder

Husdyrefterafgrøder blev indført i 2017. Formålet med husdyrefterafgrøderne er, at kompensere for merudvaskningen af kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning. De er målrettet særlige områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning og som afvander til et Natura 2000-område eller hvor der er et indsatsbehov i forhold til kystopland. Kravet gælder for virksomheder med arealer i disse områder, der anvender en vis mængde organisk gødning, uanset om virksomheden er omfattet af en miljøgodkendelse eller ej.

Jordbrugsvirksomheder, der opfylder følgende, skal udlægge husdyrefterafgrøder i planperioden 2023/2024:

- Har over 10 ha efterafgrødegrundareal,
- Har arealer i oplande, hvor der er fastsat et husdyrefterafgrødekrav og

- I planperioden 2021/2022 har udbragt 30 kg kvælstof eller derover fra organisk gødning pr. ha harmoniareal
- En virksomhed, der ved planperiodens start er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom, er ikke omfattet af kravet om husdyrefterafgrøder.

Reglerne for husdyrefterafgrøderne følger reglerne for de pligtige efterafgrøder og bliver administreret som et samlet krav, hvilket betyder, at de samme alternativer kan anvendes til at opfylde kravet til husdyrefterafgrøder. Det betyder også, at du ikke skal kontrollere husdyrefterafgrøderne særskilt, men at du skal kontrollere dem som pligtige efterafgrøder og sammen med disse.

2.3 Målrettet kvælstofregulering – frivillig og obligatorisk ordning

Formålet med ordningen målrettet kvælstofregulering er at sikre, at der sker en forbedring af miljøtilstanden i de kystnære farvande.

Ordningen er målrettet områder, hvor der er behov for en kvælstofreducerende indsats. Målrettede efterafgrøder og alternativer vil derfor kun ligge i udpegede kystvandoplande, hvor der er et indsatsbehov.

Ordningen skal i 2023 hente et indsatsbehov på ca. 3.500 tons kvælstof, hvilket svarer til ca. 373.000 ha efterafgrøder. Indsatsbehovet er i 2023 fordelt på 69 ud af de i alt 90 kystvandoplande.

De frivillige målrettede efterafgrøder ansøges i FS og er stedfaste.

De obligatoriske målrettede efterafgrøder indberettes i GKEA og er ikke stedfaste men skal ligge indenfor kystvandopland.

Til de frivillige målrettede efterafgrøder får ansøger tilskud til etablering af efterafgrøderne/alternativerne indenfor kystvandoplande.

Ansøger får ikke tilskud til at etablere de obligatorisk målrettede efterafgrøder.

I 2023 er der ikke blevet ansøgt til et tilstrækkeligt areal på den frivillige ordning. Det er i 2023 derfor et krav om obligatoriske efterafgrøder svarende til i alt 12.320 ha fordelt på 40 kystvandoplande.

For at leve op til det obligatoriske krav, kan ansøgeren vælge at:

- etablere obligatoriske målrettede efterafgrøder/alternativer i efteråret 2023 eller
- få reduceret bedriftens kvælstofkvote i planperioden 2023/2024, svarende til det areal, der mangler at blive etableret med efterafgrøder.

De efterafgrøder og alternativer, som den enkelte ansøger har fået tilsagn om under den frivillige ordning, modregnes automatisk i bedriftens krav om obligatoriske efterafgrøder.

Målrettede efterafgrøder og alternativer kan ikke samtidig benyttes til at opfylde krav om pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder.

Tilskud til målrettet kvælstofregulering kan kombineres med:

- Grundbetaling
- Ø-støtte
- Bio-ordningen varieret planteproduktion.

Tilskud til målrettet regulering kan IKKE kombineres med:

- Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3.
- Bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs
- Bio-ordningen økologisk arealstøtte
- Bio-ordningen ekstensivering med slæt
- Bio-ordningen biodiversitet og bæredygtighed
- Økologisk arealtilskud
- Miljøordninger

3. Kontrol af efterafgrøder og alternativer

Ansøger kan opfylde kravet om efterafgrøder ved at etablere efterafgrøder eller bruge et alternativ. Herunder kan du læse om, hvordan du kontrollerer efterafgrøder og alternativerne.

3.1 Hvilken type efterafgrøde er det?

Når du kontrollerer efterafgrøder/alternativer skal du kontrollere hele marken. Kan du godkende de etablerede efterafgrøder eller det anvendte alternativ, godkender du efterafgrøden/alternativet ved at oprette dertilhørende observationer.

I det følgende kan du se, hvilke observationer du skal benytte afhængigt af, om du skal godkende efterafgrøder (afsnit 3.2) eller alternativer (afsnit 3.3).

3.2 Kontrol af efterafgrøder

Du godkender efterafgrøder med observationerne der fremgår af tabel 6.1, som også viser hvilke typer af efterafgrøder de forskellige observationer godkender.

Observationerne tilføjer/godkender arealet med efterafgrøder, så de indgår i opgørelsen af det totale areal med godkendte efterafgrøder.

Tabel 6.1: Observationer og efterafgrødetyper.

Observation		Efterafgrødetype		
		Pligtige/ husdyrefterafgrøder	Frivillige mårettede	Obligatorisk mårettede
8.8.1	Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som obligatorisk mårettede			X
8.8.2	Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som pligtige/husdyr	X		
8.8.3	Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som frivillige mårettede		X	

Du skal kun bruge observationerne 8.8.1, 8.8.2 og 8.8.3 i forbindelse med kontrol af efterafgrøder.

Er du på kontrol af alternativer til efterafgrøder, skal du bruge observationerne, der er beskrevet i afsnit 3.3 – Kontrol af alternativer.

Bemærk, at observationerne ikke må overlappe og du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene. Det vil sige, at hvis du har lavet et fradrag på marken, skal du klippe fradraget ud af observationen.

Det kan du gøre ved først at oprette den godkendende/tilføjende observation. Oven i denne opretter du herefter observationen for delarealet der skal fradrages ved hjælp af funktionen "Opret observation inden i anden observation".

Se grafisk fremstilling og eksempler på anvendelse af observationer i afsnit 3.13.

Ansøger skal have rådighed over arealet med pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og obligatoriske mårettede efterafgrøder ved udgangen af foregående planperiode for at arealet kan tælle med i opfyldelsen af kravet om pligtige og husdyrefterafgrøder og krav om obligatoriske mårettede efterafgrøder. Det vil sige 31. juli 2023.

Du skal bruge observation 8.8.1, 8.8.2 eller 8.8.3 hvis ansøger udpeger pligtige/husdyrefterafgrøder eller obligatorisk mårettede efterafgrøder, som ligger udenfor arealet i ansøgers Fællesskema. Du skal se dokumentation på ansøgers rådighed i form af en forpagtningsaftale eller lignende.

3.3 Kontrol af alternativer

Er du på kontrol af alternativer til Pligtige/husdyr efterafgrøder eller Målrettet regulering skal du bruge observationerne der fremgår af tabel 6.2 til at godkende arealet.

Tabel 6.2: Observationer til godkendelse af alternativer.

Alternativ	Observation til at tilføje alternativ til frivillige målrettede efterafgrøder	Observationer til at tilføje alternativ til obligatoriske målrettede efterafgrøder	Observationer til at tilføje alternativ til pligtige/husdyr efterafgrøder
Mellemafgrøder	8.7.1	8.9.31	8.9.1
Tidlig såning af vintersæd	8.7.21	8.9.32	8.9.20
Braklagte arealer	8.7.16	8.9.35	8.9.15
Braklagte arealer langs vandløb og søer	8.7.11	8.9.34	8.9.10
Flerårige energiafgrøder	8.7.6	8.9.33	8.9.6
Blandinger med kvælstoffikserende arter	8.7.31	8.9.30	8.9.24

Husk, at anvende observationerne beskrevet i tabel 6.2, hvis ansøger udpeger pligtige/husdyrefterafgrøder eller obligatorisk målrettede efterafgrøde/alternativer på arealer, som ligger udenfor arealet i ansøgers Fællesskema. Du skal se dokumentation på ansøgers rådighed i form af en forpagtningsaftale eller lignende.

3.4 Generelt om kontrollen af efterafgrøder sået med udskudte/fleksible frister

Dette afsnit om kontrol af efterafgrøder omhandler ikke kontrol af efterafgrøder i majs. Læs mere om kontrol af efterafgrøder i majs i afsnit 4 for Pligtige/husdyrefterafgrøder og afsnit 6 for Målrettede efterafgrøder.

Der er forskellige frister for såning af efterafgrøder afhængig af de efterafgrødearter, der sås, og om der bruges udskudte/fleksible frister. Læs afsnit 4.3 om såfrister for Pligtige/husdyrefterafgrøder og afsnit 6.3 om såfrister for Målrettede efterafgrøder.

Ansøger kan vælge at så sine Pligtige/husdyrefterafgrøder og Målrettede efterafgrøder med frist 20. august senere mod, at der kompenseres for den manglende kvælstofoptag ved et fradrag i kvælstofkvoten. Seneste såfrist er 7. september. Ansøger skal indberette sådatoen i GKEA senest 10. september uanset om der sås til normal frist 20. august eller om der bruges udskudte/fleksible frister.

Senere etablering gælder dog ikke for cikorie eller græsudlæg, som har såfrist den 1. august 2023.

Som en del af muligheden for udskudte/fleksible såfrister kan ansøger indberette specifikke datoer for såningen af efterafgrøder. Forudsætningen er at ansøger har benyttet præcisionsudstyr til positions- og datobestemt såning. Dertil indsendelse af dokumentation til Landbrugsstyrelsen i form af SHAPE-filer (En SHAPE-fil er filer til lagring af geospatial data).

Kontrollen af indsendt dokumentation vil blive foretaget af Team Kvælstof eller ifm. KO- og konditionalitetskontrol af Team KKO.

I kontrolgrundlaget vil det for de individuelle marker fremgå, hvilken udskudt/fleksibel sådato, der er indberettet i GKEA, hvilket vil blive vist på dagsbasis, se figur 6.1:

Kontrol - Følgende marker skal kontrolleres, ha

A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
Marknr. ☺	Afg. kode ☺	Afgrøde ☺	Kontrolårsag ☺	Areal fra markkort ☺	LDP-tilsagn ☺	Areal med småbiotoper ☺	Art 4 registrering ☺	Så-tidspunkt ved sen etablering af efterafgrøder ☺
MR1	1	Vårbyg	l	15,86			0	
MR2	310	Brak, sommerslåning	l	2,31			0	
MR3	4	Blanding af vårsåede arter	lm	5,50			0	2023-08-24
MR4	344	Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (alternativ til efterafgrøder)	agl	0,30			0	
MR5	19	Majs til modenhed med græsudlæg	lm	3,60			0	
MR6	345	Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)	l	0,40			0	
MR7	10	Vinterbyg	lr	3,01			0	
MR8	596	Elefantgræs	al	2,46			0	
MR9	10	Vinterbyg	m	2,65			0	
MR10	19	Majs til modenhed med græsudlæg	m	2,32			0	

Figur: 6.1: Tabel over marker der skal kontrolleres fra kontrolgrundlaget der viser den ansøgte udskudte/fleksible sådato.

Kontrollen er den samme uanset om ansøger har valgt udskudt/fleksible frister på dagsbasis eller i de tre intervaller.

Ansøgere der ikke har præcisionsudstyr vil fortsat søge indenfor de tre intervaller vist herunder:

Indberettet sådato 21. august – 24. august.

Indberettet sådato 25. august – 28. august.

Indberettet sådato 29. august – 7. september.

Du skal altid besigtige marker med udskudte såfrister. Det gælder også, hvis ansøger oplyser, at der ingen efterafgrøder er. Marker med udskudte såfrister skal kontrolleres efter trappemodellen. Du kan se kravene til dækningsgraden i afsnittene for de forskellige efterafgrødetyper under delafsnittene 'Dækningsgrad ("trappemodell")'. Trappemodellen vises stadig med de tre intervaller, du skal kontrollere dækningsgraden ud fra det interval som datoen falder indenfor.

Du skal altid spørge ansøger, om der er andre marker med efterafgrøder.

3.5 Omfang af kontrollen

Ombytning mellem de forskellige efterafgrødeordninger ved kontrol.

Hvis ansøger har krav om efterafgrøder på forskellige ordninger, men ikke har etableret nok til at opfylde dem alle, har ansøger i forbindelse med den fysiske kontrol, mulighed for at vælge at anvende nogle af ansøgers godkendte efterafgrøder i målrettet kvælstofregulering til at opfylde krav til pligtige og husdyrefterafgrøder. Hvis ansøger gør dette, tæller de pågældende efterafgrøder ikke med som målrettede efterafgrøder.

En sanktion for en manglende efterafgrøde er ikke ens på de forskellige efterafgrødeordninger.

- Ansøger får en bøde og eventuelt et KO-træk, hvis der mangler pligtige og husdyrefterafgrøder.
- Ansøger får en sanktion i tilskuddet samt en kvotereduktion, hvis der mangler målrettede efterafgrøder.

Se mere i bilag 3 om konsekvens ved manglende etablering af efterafgrøder og alternativer.

Du kan desuden henvise ansøger til vejledningen om tilskud til målrettet kvælstofregulering som ligger på landbrugsstyrelsens hjemmeside. Her findes eksempler på beregning af sanktion.

Fremgangsmåde ved kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder:

• Når du underkender et areal med pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer skal du spørge om ansøger vil udpege erstatningsarealer fra marker med målrettet regulering (MR). De arealer ansøger udpeger som erstatningsarealer skal du kontrollere ved kontrolbesøget.

Fremgangsmåde ved sagsbehandlingen:

• Hvis du har lånt pligtige fra marker med målrettede efterafgrøder (MR) skal du, når du sagsbehandler din sag i CAP:

1. Tilføje erstatningsarealerne fra MR i IMK.
2. Køre beregning 1,2,3 og se om AKO/AKON kravet for de pligtige er opfyldt.
3. Er kravet ikke opfyldt skal du oprette en AKO/AKON.

Herefter afslutter CAP kontrolsagen med OK eller høringsbrev.

Ansøger har mulighed for i sit høringssvar at tilkendegive om ansøgers målrettede efterafgrøder skal anvendes som erstatning for de manglende pligtige efterafgrøder.

Du kan læse mere om Krydsoverensstemmelse (KO) og konditionalitet (KON) på pligtige/husdyr efterafgrøder under afsnit 4.9

Kontrolperiode

Kontrollen af efterafgrøder foregår først og fremmest i perioden omkring 13. september til 19. oktober 2023. Den forventede kontrolstart er 13. september og frem til 19. oktober. Det gælder dog ikke for kontrol af sager med tidlig såning/mellemafgrøder se afsnit 5 og 7.

S-sager kontrolleres i perioden 5. november til 29. december.

Kontrol efter 19. oktober

Er du på kontrol af en K-, Z-, eller E-sag efter 19. oktober hvor efterafgrøderne kan være destrueret, skal du ikke kontrollere efterafgrøder.

Du skal kontrollere alt andet, der er på sagen, som for eksempel LDP.

3.6 Frister

Fristerne i forbindelse med efterafgrøder og alternativer kan ses i tabel 6.3. Fristerne for etablering og destruktion af målrettede efterafgrøder, er de samme som for pligtige/husdyrefterafgrøder.

Tabel 6.3: Oversigt over frister i forhold til efterafgrøder/alternativer

Dato	Frist
2023	
28. april	Frist for ansøgning om målrettet kvælstofregulering i Fællesskemaet.
Maj	Landbruger modtager tilsagnsbrev på målrettet kvælstofregulering
Juni	Eventuelt obligatorisk krav (målrettet kvælstofregulering) beregnes og meldes ud.
Juli	Eventuelt krav om obligatorisk målrettet kvælstofregulering offentliggøres ved bekendtgørelse
20. juli	Frist for etablering af mellemafgrøder
31. juli	Frist for etablering af energiafgrøder
1. august	Frist for etablering af visse efterafgrøder. Det gælder cikorie, græs, samt kornarter, som ikke er nævnt nedenfor ved fristen 20. august. Herudover må frøgræs fortsætte som efterafgrøde efter høst.
20. august	Frist for etablering af efterafgrøder bestående af korsblomstrede arter, vårbyg, stauderug, almindelig rug, hybridrug, havre, honningurt, klinte, morgenfrue og hjulkrone. Vær opmærksom på mulighed for fleksibel såfrist.
7. september	Frist for tidlig såning af vintersæd (vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og tritcale), hvis dette skal anvendes som alternativ. Frist for fleksibel såfrist af efterafgrøder bestående af korsblomstrede arter, vårbyg, stauderug, almindelig rug, hybridrug, havre, honningurt, klinte, morgenfrue og hjulkrone Frist for fleksibel såfrist ved alternativet Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter. Disse kan dog kun etableres i de tre intervaller og ikke på dagsbasis.
10. september	Frist for indberetning af pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder, målrettede efterafgrøder (obligatoriske), fleksible såfrister samt alternativer udlagt i 2023. Indberetningen skal ske i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet (GKEA) 2023 i Tast Selv. Frist for ændring på målrettede kvælstofregulering (frivillige) i Fællesskemaet.
20. september	Mellemafgrøder må destrueres og der må etableres vintersæd

20. oktober	Efterafgrøder må destrueres – dog undtaget udlæg i majs Brak (herunder braklagte arealer langs vandløb og søer), der anvendes som alternativ, må destrueres
December	Start for udbetaling af grundbetaling og målrettet kvælstofregulering
2024	
Januar – juni	Udbetaling af tilskud til målrettet kvælstofregulering
1. februar	Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter må destrueres
1. marts	Pligtige, husdyr- og målrettede efterafgrøder udlagt i majs må destrueres

3.7 Gennemførelse af kontrol

Dette afsnit indeholder en kort gennemgang af, hvad du skal være opmærksom på i forbindelse med et kontrolbesøg. Læs mere i Instruks 1 og 2 om generel gennemførelse af kontrol.

Før kontrolbesøg:

Opdater kontrolgrundlaget

Orienter dig i kontrolgrundlaget.

Skal der kontrolleres flere forskellige efterafgrødeordninger?

Skal der kontrolleres forskellige alternativer på sagen?

Er der udskudte såfrister på sagen?

Er der brugt Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter som alternativ til pligtige, husdyr- eller målrettede efterafgrøder?

På kontrolbesøget:

Indled med at spørge ansøger om:

- Hvor er efterafgrøderne/græsudlæg?
- Hvad der er udsået på marken?
- Hvor er alternativerne til de pligtige/husdyrefterafgrøderne og/eller målrettet regulering?
- Har du nedskrevet arealet efter fristen for indberetning 10. september?

Du skal altid besigtige alle marker hvor der er indberettet efterafgrøder eller alternativer.

Du skal altid besigtige marker med kontrolårsag "I", målrettet kvælstofregulering (frivillig ordning).

Husk at du altid skal tage billeder, hvis du underkender efterafgrøder og græsudlæg. Der skal være billeder ned i efterafgrøden og ud over marken. Billederne skal være repræsentative for hele marken og dokumentere årsagen til at de er blevet underkendt.

Ombytning mellem de forskellige efterafgrødeordninger ved kontrol:

Hvis ansøger har krav om efterafgrøder på forskellige ordninger, men ikke har etableret nok til at opfylde dem alle, har ansøger i forbindelse med kontrolbesøget, mulighed for at vælge at anvende nogle af ansøgers efterafgrøder, som er godkendt til målrettet kvælstofregulering, til at opfylde krav til pligtige og husdyrefterafgrøder.

Hvis ansøger vælger at anvende målrettede efterafgrøder til pligtige/husdyrefterafgrøder godkender du marken ved at tilføje med relevant observation i IMK og underkender marken med målrettede efterafgrøder med relevant observation i IMK. **Vigtigt læs afsnit. 3.5**

Ved afslutning af kontrolbesøget:

Husk at gøre ansøger opmærksom på, at resultaterne af kontrollen er foreløbige. Der kan komme supplerende kontroller som kan medføre ændringer i resultatet af kontrollen. Vær gerne specifik på markniveau, hvis du kan.

Ved afslutning af kontrolsagen

Efter sagsbehandling i CAP skal du følge op på om du skal oprette en høring på krydsoverensstemmelse (KO) og/eller konditionalitet i forhold til pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer. Læs mere i afsnit 4.9.

Du kan læse mere i kontrolinstruks 1 om oprettelse AKO/AKON

3.8 Force majeure

Hvis ansøger ved kontrolbesøget oplyser, at vedkommende har tænkt sig at søge force majeure eller har søgt force majeure, skal du udføre kontrollen som du plejer. En eventuel ansøgning om force majeure vil blive behandlet i den efterfølgende sagsbehandling.

3.9 Minimumsstørrelse for arealer

Minimumsstørrelsen for arealer anvendt til efterafgrøder er 0,01 ha. Det gælder uanset hvilken type efterafgrøder der kontrolleres.

3.10 Ikke landbrugsarealer

Hvis du konstaterer, at der er et ikke-tilskudsberettiget areal på en mark med efterafgrøder, skal arealet ikke tilføjes med en efterafgrøde observation. Du skal tegne observation 8.8.1, 8.8.2, eller 8.8.3 udenom det ikke-tilskudsberettigede areal. Alternativt kan du klippe det ikke-tilskudsberettigede areal ud af det godkendte ved hjælp af funktionen "Opret observation inden i anden observation".

På det areal hvor der ikke er etableret efterafgrøder opretter du en observation 8.2.2 efterafgrøde ikke etableret på arealet. Læs mere om korrekt anvendelse af observationer og se grafiske eksempler i afsnit 3.13

Du skal derefter udvide kontrollen til grundbetaling, og underkende det ikke tilskudsberettigede areal. Læs mere i Instruks 1, afsnit 3.5 om at udvide kontrollen. Husk relevant observation hvis der ikke er efterafgrøder på arealet.

Ikke landbrugsarealer er opdelt i følgende kategorier:

- Menneskeskabte konstruktioner
- Træer og skov
- Ikke tilladte aktiviteter, samt oplagring
- Rekreative arealer
- Eksproprieret
- Vand.

Menneskeskabte konstruktioner

Menneskeskabte konstruktioner som veje, bygninger, befæstede markveje/stier, elmaster, solcelleanlæg, vindmølleanlæg inkl. tilkørselsveje, gårdspladser, p-pladser mm. er ikke landbrugsarealer og dermed ikke tilskudsberettigede.

Du kan vælge mellem følgende observationer i IMK:

- Befæstet vej eller markvej (3.1.1)
- Kørespor del af transportnetværk (3.1.2)
- Bygning/anlæg (3.1.3)
- Stendige/jorddige o.l. (3.1.5)
- Råstofgrav (3.1.6)
- Containerplads (3.1.7)
- Vindmølle (3.1.8)
- Elmast (3.1.9)
- Solcelleanlæg (3.1.10)
- Landingsbane (3.1.11)
- Menneskeskabt konstruktion i kanten af marken (under 100 m² – ned til 10 m²) (3.1.12)
- Militært øvelsesområde (3.1.13)

Du kan læse mere om, hvornår du skal bruge de forskellige observationer i Instruks 2, afsnit 3.

Træer og skov

Landbrugsarealer skal holdes fri for større arealer med flere enkeltstående eller grupper af træer og buske med mindre de er tilladt som følge af markkrat, småbiotoper eller modtager tilskud til skovrejsning under

undtagelsesbestemmelserne. Landbrugsarealer er ikke tilskudsberettigede, hvis du på kontrollen konstaterer en eller flere af nedenstående situationer:

Du kan vælge mellem følgende observationer i IMK:

- Klynge af træer over 100 m² (3.2.1)
- Mere end 100 træer eller buske pr. ha (3.2.2)
- Remise/vildtremise (3.2.3)
- Læhegn (3.2.4)
- Skov (3.2.5)
- Arbejdsareal i skov (3.2.8)
- Tidligere landbrugsareal. Ikke opdyrket i flere år og aktivitetskravet kan ikke umiddelbart opfyldes (3.2.10)

Du kan læse mere om, hvornår du skal bruge de forskellige observationer i Instruks 2, afsnit 3.

Ikke tilladte aktiviteter

Der skal være en landbrugsmæssig aktivitet på arealer, hvor der søges grundbetaling med mindre der er tale om en registreret småbiotop eller markkrat.

Typen af aktivitet og tidspunktet på året er blandt andet med til at afgøre, hvor lang tid landbrugsarealer kan bruges til andre formål end landbrugsdrift. Nogle aktiviteter kan ske uden tidsmæssig begrænsning mens andre aktiviteter højst må vare op til et år.

Du kan vælge mellem følgende observationer i IMK:

- Oplagring, permanent (stadig landbrugsareal) (3.3.1)
- Ikke tilladt aktivitet - permanent (3.3.3)
- Ikke tilladt aktivitet i perioden fra 1. april til og med 25. september (3.3.4)

Du kan læse mere om, hvornår du skal bruge de forskellige observationer i Instruks 2, afsnit 3.

Rekreative arealer

Arealer hvortil der er søgt grundbetaling, må gerne bruges til rekreative formål så længe landbrugsaktiviteten (dyrkning af græs) ikke er væsentlig hæmmet af den anden aktivitet.

Hvis du konstaterer, at landbrugsaktiviteten er væsentligt hæmmet på grund af en rekreativ aktivitet kan du vælge en af følgende observationer i IMK:

- Have, park o.l. (3.4.1)
- Ridebane (3.4.2)
- Golfbane (3.4.3)
- Crossbane (3.4.4)
- Dyrehave/dyrepark (3.4.6)
- Rekreativt formål (3.4.7)
- Anvendt til dyrehold og uden plantedække hele kalenderåret (3.4.8)
- Arealet fremstår ikke som et landbrugsareal, da arealet er slået så hyppigt, at landbrugsdriften (græsdyrkning) er hæmmet (3.4.10)

Du skal bruge observation 3.4.8, hvis der er udlagt sand, grus eller strøelse.

Du kan læse mere om, hvornår du skal bruge de forskellige observationer i Instruks 2, afsnit 3.

Eksproprieret

Hvis arealet er varigt eksproprieret og overgået permanent til ikke-landbrugsmæssig anvendelse, er arealet ikke tilskudsberettiget, og du skal vælge i IMK:

- Eksproprieret permanent – ikke landbrug (3.5.1)
- Eksproprieret (3.5.2)

Du kan læse mere om, hvornår du skal bruge de forskellige observationer i Instruks 2, afsnit 3.

Vand

Hvis der er søer, vandhuller, vandløb og lignende på arealet, som har permanent vanddække, der forhindrer plantevækst og dermed at der sker en landbrugsaktivitet, skal du vælge en af følgende observationer i IMK:

- Vandhul, sø eller lignende - omdriftsarealer (3.7.4)
- Vandløb, grøft eller lignende – omdriftsarealer (3.7.5)

Du kan læse mere om, hvornår du skal bruge de forskellige observationer i Instruks 2, afsnit 3.

Efterafgrøder i tre-meters-bræmmer og GLM-landskabelementer.

Det er ikke tilladt at etablere efterafgrøder i tre-meters-bræmmer eller i/på indberettede GLM-landskabelementer, så dette areal bliver ikke regnet med i efterafgrødearealet.

Hvis du konstaterer, at ansøger har udsået efterafgrøder i GLM-landskabelementer, så kontakt vagttelefonen. Der skal muligvis oprettes en AKO/AKON overtrædelse. Læs mere i Instruks 1.

3.11 Småbiotoper og Markkrat

Småbiotoper

Hvis ansøger har etableret småbiotoper på marker med efterafgrøder, så kan småbiotopen ikke medregnes i efterafgrødearealet. Du skal derfor tegne observation 8.8.1, 8.8.2, eller 8.8.3 udenom småbiotopen, se figur 6.1. Benyt observation 8.2.2 på småbiotopen.

Figur 6.2: Småbiotoper kan ikke godkendes som efterafgrøde. Du skal derfor tegne efterafgrødeobservationen udenom disse. Du kan se om der er indtegnet en småbiotop ved at tænde for laget "Småbiotoper 2023 polygon" under "Marker" i IMK.

Markkrat

Hvis ansøger har etableret et markkrat på marken med efterafgrøder, regnes markkrattet ikke med i efterafgrødearealet, når du opretter den observation der godkender efterafgrødearealet. Du skal derfor ikke tegne efterafgrøde observationen udenom markkrattet på marken.

3.12 Oplagring/opbevaring

Ansøger må opbevare landbrugsprodukter og jordbearbejdningsmidler i op til et år på landbrugsarealer. Dog kan efterafgrøder ikke godkendes på det areal, der benyttes til oplagring/opbevaring, da dette medfører, at efterafgrøden destrueres. Hvis du på et areal med efterafgrøder konstaterer oplagring/opbevaring på over 100 m², skal du oprette følgende observation i IMK og i bemærkningsfeltet skrive, at det drejer sig om oplagring/opbevaring:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsfristen (8.6.1)

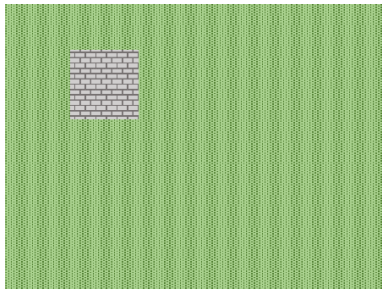
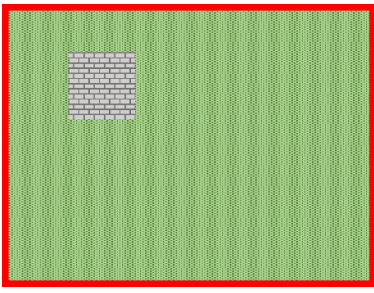
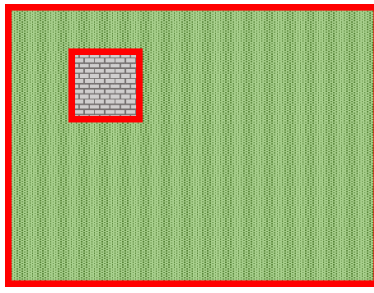
3.13 Observationer i IMK

Nedenfor kan du se eksempler på, hvordan du skal benytte observationerne til at tilføje/godkende og underkende arealer i IMK. Du kan både klippe fradragsarealer ud marker eller oprette observationer uden om dem. Det vigtige er, at du ikke laver overlappende observationer der både godkender og underkender et areal samtidig.

Klippe fradragsareal ud og underkende det med dobbeltobservation

Eksempel:

Du skal underkende menneskeskabt konstruktion beliggende på mark med godkendt efterafgrøde/alternativ

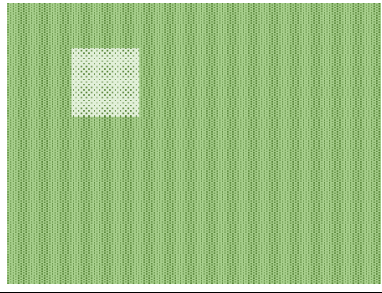
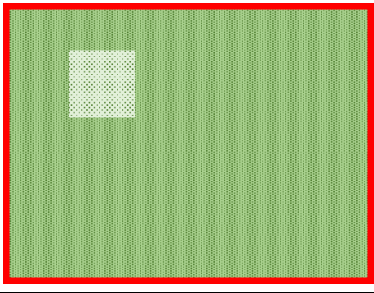
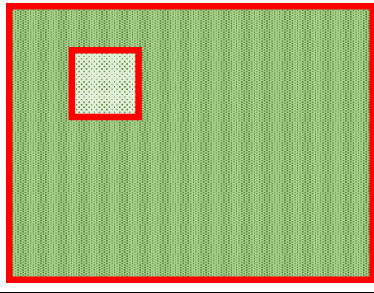
		
1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ som kan godkendes, men en menneskeskabt konstruktion beliggende inde i marken skal fradrages.	2. Du opretter en observation der tilføjer hele marken som godkendt efterafgrøde/alternativ.	3. Ved hjælp af funktionen "Opret observation inden i anden observation" skal du underkende fradragsarealet hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x). Herefter skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende samme fradragsareal med den menneskeskabte konstruktion med en relevant dobbeltobservation (3.x.x).

Figur 6.3: Eksempel 1 – hvad skal du gøre, hvis du skal underkende et fradragsareal.

Klippe fradragsareal ud og underkende det

Eksempel:

Du skal underkende delareal hvor efterafgrøder ikke er etableret beliggende på mark med godkendte efterafgrøde/alternativ

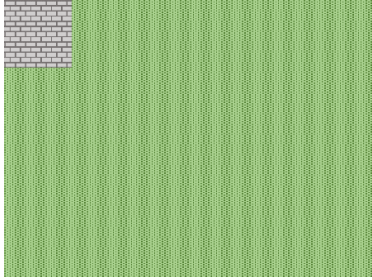
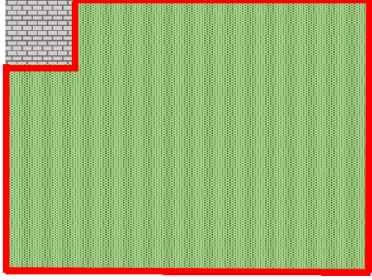
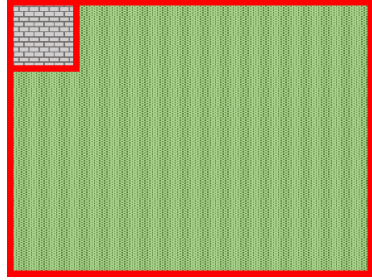
		
1. Du har kontrolleret efterafgrøder som kan godkendes, men på et delareal beliggende inde i marken er der ikke etableret efterafgrøde/alternativ.	2. Du opretter en observation der tilføjer hele marken som godkendt efterafgrøde/alternativ.	3. Ved hjælp af funktionen "Opret observation inden i anden observation" skal du underkende fradragsarealet hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x).

Figur 6.4: Eksempel 2 – hvad skal du gøre, hvis du skal underkende et fradragsareal.

Godkende areal udenom fradragsareal og underkende fradragsareal med dobbeltobservation

Eksempel:

Du skal underkende menneskeskabt konstruktion beliggende i kanten af mark med godkendt efterafgrøde/alternativ

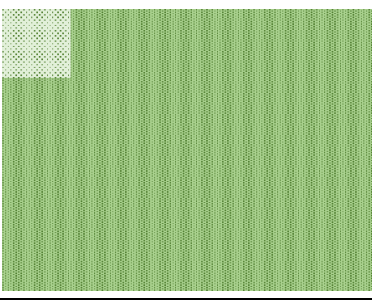
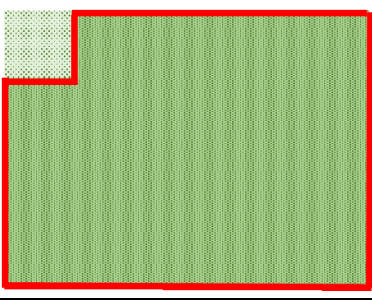
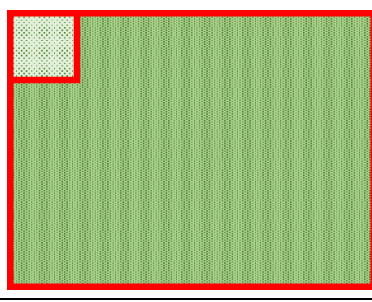
		
<p>1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ som kan godkendes, men en menneskeskabt konstruktion beliggende i kanten af marken skal fradrages.</p>	<p>2. Du opretter en observation der tilføjer den del af marken der kan godkendes som efterafgrøde/alternativ, udenom fradragsarealet.</p>	<p>3. Du skal underkende fradragsarealet hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x). Du skal oprette observationen omkring fradragsarealet. Herefter skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende samme fradragsareal med den menneskeskabte konstruktion med en relevant dobbeltobservation (3.x.x).</p>

Figur 6.5: Eksempel 3 – hvad skal du gøre, hvis du skal underkende et fradragsareal.

Godkende areal udenom fradragsareal og underkende fradragsareal

Eksempel:

Du skal underkende delareal, hvor efterafgrøde/alternativ ikke er etableret beliggende i kanten af mark med godkendt efterafgrøde/alternativ

		
<p>1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ som kan godkendes, men på et delareal beliggende i kanten af marken er der ikke etableret efterafgrøde/alternativ.</p>	<p>2. Du opretter en observation der tilføjer den del af marken der kan godkendes som efterafgrøde/alternativ, udenom fradragsarealet.</p>	<p>3. Du skal underkende fradragsarealet hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x). Du skal oprette observationen omkring fradragsarealet.</p>

Figur 6.6: Eksempel 4 – hvad skal du gøre, hvis du skal underkende et fradragsareal.

Du kan finde mere information om oprettelse af observationer i den tekniske guide som du finder på kontrolportalen under Kontrol-Areal

3.14 Guide: Se hvilke marker der anvendes til at opfylde GLM8-kravet

Brak og brak langs vandløb og søer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet om 4 % ikke-produktive arealer. I 2023 er der ikke noget der forhindrer ansøger i at indberette arealer til begge dele. Se afsnit 5.3 og 5.4.

Nedenfor vises hvordan du tjekker, om en mark er indberettet til at opfylde GLM 8-kravet.

1. Tjek om kontrolårsag 8 fremgår under "**Ansøgte kontrolårsager**" i kontrolgrundlaget. I så fald er ansøger underlagt GLM8-kravet og har marker indberettet til opfyldelse heraf.

Ansøgte kontrolårsager

abehjlm8E

Skal kontrolleres

lm

2. Åbn "**Genveje**" (A) og derefter "**FS Accepteret ansøgning sidste**" (B)

Genveje

INFO (KAN OPDATERES)

Kontrolgrundlag

INFO

FS Accepteret ansøgning sidste

3. Et nyt vindue åbner, hvor du skal klikke på "**Åbn ansøgningskema**"

Tilsagn Økologi Efterafgrøder Konditionalitet Åbn Ansøgningskema

4. Et nyt vindue åbner, hvor du skal vælge fanen "**Konditionalitet**"

Bedriftens ejendomme Målettet regulering Konditionalitet Økologi - markplan Bio-ordninger

5. Klik på "Udregning af GLM8-kravet"

Udregning af GLM7-kravet **Udregning af GLM8-kravet** Omdriftsarealer under biodiversitet og bæredygtighed

6. Rul ned til "Markplan for GLM8" (A) og markér i feltet "Vis kun marker, som indgår i GLM8" (B). Under kolonnen "Mark" (C) fremgår de marker der anvendes til at opfylde GLM8-kravet.

A Markplan for GLM8

Viser 100 elementer pr side

Vis kun marker, som indgår i GLM8

B

Filtrer:

Fra siden "Markplan og grundbetaling"		Arealer, som indgår i beregningen af GLM8							
C Mark	Afgrøde	Samlet GLM8-areal for marken	3 meter bræmmer		Mark-bræmmer	Markkrat	Brak	GLM-søer og vandhuller	GLM-fortidsminder
			Areal	Frameld, f.eks. grundet afgræsning (alle)					

4. Kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder

Kontrolårsag m

Pligtige/husdyrefterafgrøder udlagt i 2023 hører til planperioden 2023/2024.

Kontrollen af pligtige/husdyrefterafgrøder indebærer kontrol af etableringen af pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer, som er indberettet i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet (GKEA) i Tast Selv. Ansøger har indberettet efterafgrøderne og/eller alternativerne på markniveau.

Ansøger kan frit vælge at udlægge efterafgrøderne eller alternativerne på andre marker.

Ansøger kan nedskrive sit areal med efterafgrøder og/eller alternativer efter 10. september og indtil kontrollen varsles eller påbegyndes.

Rådighed

Du skal være opmærksom på, at hvis du skal kontrollere pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer, så er der ikke krav om, at ansøger har rådighed d. 28. april 2023 over de arealer, som er indberettet i GKEA 23.

Ansøger kan anvende et areal til at opfylde kravet om pligtige/husdyrefterafgrøder, selvom arealet først er kommet til bedriften efter 28. april 2023, enten som følge af forpagtning eller tilkøb. Det skyldes, at kravet om hvor stort et areal, der skal udlægges med efterafgrøder, følger planperioden 2022/2023. Kravet beregnes på baggrund af ansøgers markplan i GKEA pr. 31/7 2023.

Der er krav om, at ansøger har rådighed 31. juli 2023 over de arealer, som er indberettet i GKEA 23. Du skal derfor være opmærksom på, at ansøger ikke kan indberette efterafgrøder udlagt på arealer, som ansøger har erhvervet efter d. 31. juli. Det er afgiver, som har ret til at anvende disse efterafgrødearealer. Det vil sige, at ansøger ikke kan bruge efterafgrøder på disse arealer til erstatning ved underkendelse af efterafgrøder på arealet indberettet i GKEA.

Efterafgrøderne eller alternativer kan ikke bruges til at dække kravet, hvis indberetningen af pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer ikke fremgår af GKEA.

Hvis ansøger har udlagt mere end indberettet af en type – for eksempel efterafgrøder, så opvejer det ikke, hvis ansøger har udlagt mindre af end indberettet af en anden type - for eksempel alternativer.

Du skal ikke kontrollere mere end indberettet.

Værd at vide inden kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer

Du skal begynde kontrollen med at bede ansøger om at udpege på hvilke marker, der er pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer.

Læs om alternativer i kapitel 5.

Hvis du i forbindelse med kontrollen konstaterer, at der på bedriften er foretaget jordbearbejdning eller sket en omlægning af fodergræs udenfor de tilladte perioder, skal du også registrere dette. Læs mere i afsnit 4.12 om jordbearbejdning og afsnit 4.13 om omlægning af fodergræs.

4.1 Høsttidspunkt

Der er ikke et krav, at hovedafgrøden er høstet, når du skal kontrollere pligtige/husdyrefterafgrøder.

Hvis du kan godkende efterafgrøden til pligtige/husdyr efterafgrøder selvom hovedafgrøden ikke er høstet, skal du tilføje efterafgrøden med følgende observation:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Halmstriber

Er afgrøden høstet, men halmen ikke fjernet, og efterafgrøden mellem halmstriberne kan godkendes, skal du også godkende de arealer, hvor halmen ligger. Det betragtes som almindelig dyrkningspraksis, at der i forbindelse med høst

ligger halm på et areal, og at efterafgrøden under halmen forventes at være etableret på samme vis som på arealerne mellem halmstriberne.

4.2 Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder

Hvis ansøger har angivet marker med pligtige/husdyr efterafgrøder, men der ikke er etableret efterafgrøder på arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Husk, at du skal tage billeder, når du underkender et areal.

Krydsoverensstemmelse (KO) og konditionalitet på pligtige/husdyr efterafgrøder

Kravet om etablering af pligtige/husdyr efterafgrøder eller alternativer er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse (KO-krav 1.21) og konditionalitet (LF-krav 2.13).

Reglerne om krydsoverensstemmelse finder fortsat anvendelse, hvis ansøger søger tilskud til LDP-ordninger fra tidligere landbrugsreformperioder. I dette tilfælde gør både krydsoverensstemmelses- og konditionalitetskravene sig gældende.

Har ansøger ikke et tilsagn fra tidligere landbrugsreformperioder er det konditionalitetskravet der er gældende.

Hvis ansøger ikke lever op til kravet om pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, kan det resultere i en KO sanktion og/eller en konditionalitetssanktion.

Du skal kontrollere de pligtige/husdyr efterafgrøder eller alternativer og øvrige efterafgrøder færdig.

Læs mere om beregningen der afgør, hvorvidt der er tale om en overtrædelse af krydsoverensstemmelses- og konditionalitetskravene om etablering af pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer i afsnit 4.9. Læs desuden kontrolinstruks 1.

4.3 Såtidspunkt

Nedenfor fremgår den generelle såfrist for efterafgrøder samt muligheder for udskydelse for visse typer.

1. august 2023:

Såfrist for Pligtige/husdyrefterafgrøder af følgende typer:

- Korsblomstrede afgrøder
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Cikorie
- Korn
- Rent græs uden kløver

Se oversigt i bilag 1, tabel 1.

20. august 2023 (senest 7. september med udskudt såfrist):

Såfrist for Pligtige/husdyrefterafgrøder af følgende typer:

- Korsblomstrede afgrøder
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Almindelig rug
- Stauderug
- Hybridrug
- Havre
- Vårbyg

Se oversigt i bilag 1 tabel 2

7. september 2023 (udskudt såfrist):

Ansøger kan vælge at så sine efterafgrøder frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der har såfrist 20. august og er sået herefter. Se oversigt i Bilag 1 tabel 2.

Den udskudte såfrist skal indberettes på markniveau i GKEA og vises i kontrolgrundlaget, se figur 6.1.

Du kan læse mere om kontrol af fleksible såfrister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrøden er sået efter etableringsfristen, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Vær opmærksom på at frøgræs, hvoraf der skal høstes frø året efter, ikke kan godkendes som pligtige/husdyrefterafgrøder. Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde kan dog godkendes.

4.4 Tilladte pligtige/husdyrefterafgrøder

Følgende efterafgrødetyper kan bruges som pligtige/husdyrefterafgrøder:

- Korsblomstrede afgrøder, f.eks. olieræddike og gul sennep, eventuelt som blanding
- Korn
- Rent græs uden kløver
- Honningurt
- Cikorie
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Se også de mest almindelige arter i Bilag 1, tabel 1 og tabel 2.

Tablet 6.4: En oversigt over hvilke efterafgrødetyper, der skal være sået hvornår.

Dato	1. august	20. august*
Efterafgrødetype	Rent græs uden kløver Korsblomstrede afgrøder Korn	Korsblomstrede Honningurt Almindelig rug
Frøgræs fortsætter som efterafgrøde	Honningurt Cikorie Klinte Hjulkrone Morgenfrue	Stauderug Hybridrug Havre Vårbyg Klinte Hjulkrone Morgenfrue

* Senest 7. september med udskudt såfrist

Efterafgrøder, der sås i en hovedafgrøde, skal sås i korn eller en afgrøde med tilsvarende høsttidspunkt. Det gælder for både renbestand og blandinger.

Det er tilladt at udså græsudlæg i majs.

Det er ikke tilladt at have pligtige/husdyrs efterafgrøder i roer eller andre afgrøder med sent høsttidspunkt.

Etableringen af efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Efterafgrøderne må både sås før, under eller efter høst, indenfor etableringsfristerne.

Det er tilladt for efterafgrøden at indeholde ikke tilladte arter, dog ikke kvælstoffikserende arter. Hvis du på kontrol kan godkende efterafgrøden til pligtige/husdyr efterafgrøder efter trappemodellen ud fra de tilladte indberettede efterafgrødearter skal du blot se bort fra de ikke tilladte arter og godkende marken med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at der også er ikke tilladte arter på marken

Hvis du under kontrollen observerer marker, hvor det er tydeligt at afgrøden er en etableret vinterafgrøde, hvor der er tydelige sprøjtespor og spor efter udkørsel af gødning, skal du oprette følgende observation:

- Efterafgrøden er ikke etableret (8.2.2)

Du skal skrive i bemærkningen til observationen at ansøger har etableret vintersæd.

Husk billeddokumentation der tydeligt viser afgrøden, sprøjtespor samt eventuel udkørt gødning. Du skal sørge for at tage billeder der dækker hele marken.

4.5 Spildfrø og ukrudt

Planter af spildfrø bestående af tilladte efterafgrødearter skal indgå i vurderingen af dækningsgraden sammen med de såede efterafgrøder. Spildfrø af ikke-tilladte efterafgrøder samt ukrudt kan ikke indgå i vurderingen af dækningsgraden. Læs mere i afsnit 4.6 om kontrol af dækningsgraden.

Selvom planter af spildfrø der består af tilladte efterafgrødearter kan godkendes, er det endvidere et krav, at der aktivt er foretaget såning af efterafgrøder. Det betyder, at hvis efterafgrøderne udelukkende består af spildfrø, og du kan se, at der ikke er gjort et forsøg på at etablere efterafgrøder, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at der udelukkende er fundet spildfrø.

Bemærk, at kvælstoffikserende arter ikke er tilladt på en mark der ikke er indberettet som alternativet efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter. Et areal skal derfor underkendes hvis du finder kvælstoffikserende arter. Dette gælder også selvom dækningsgraden er opfyldt af ikke-kvælstoffikserende godkendte arter og spildfrø af tilladte efterafgrødearter.

Hvis du ved kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder konstaterer kvælstoffikserende arter, skal du anvende følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilke(n) kvælstoffikserende art(er) du har fundet på arealet.

4.6 Dækningsgrad ("trappemodel")

Efterafgrøden skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodel, se tabel 6.5. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrøden ved at tilføje den med følgende observation:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Tabel 6.5: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt

	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)
--	--

Periode, hvor kontrollen gennemføres	20.august	24.august	28.august	7. september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

Vær opmærksom på, at der er lempeligere krav til godkendelse af efterafgrøder i majs, da disse først må destrueres 1. marts 2024 og derfor ikke kontrolleres ud fra trappemodellen. Læs mere i afsnit 4.11.

Hvis dækningsgraden ikke er tilstrækkelig for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 0% (8.4.11) hvis krav er 5%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5% (8.4.2) hvis krav er 10%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10% (8.4.5) hvis krav er 15%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15% (8.4.6) hvis krav er 20%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20% (8.4.7) hvis krav er 25%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25% (8.4.8) hvis krav er 30%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30% (8.4.9) hvis krav er 35%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35% (8.4.10) hvis krav er 40%

OBS:

Du skal underkende hele arealet der ikke lever op til trappemodellen med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet.

Eksempel: Du er på kontrol den 3. oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Arealer der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9. Det gælder for alle delarealer, der har en dækningsgrad mindre end 35%.

Se "Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder", hvor der er eksempler med hensyn til dækningsgrad for forskellige afgrøder. Du finder billedbogen på Arealkontrolportalen.

4.7 Afgræsning og slæt

Det er tilladt at afgræsse, afpudse og tage slæt på arealer med pligtige/husdyrefterafgrøder, så længe plantedækket ikke tager skade, og efterafgrøden stadig har en tilstrækkelig dækningsgrad.

Hvis du konstaterer, at plantedækket ikke er tilstrækkeligt på grund af afgræsning, afpudsning eller slæt, skal du underkende arealet ned til 100 m² ved brug af dækningsgradsobservationer beskrevet i afsnit 4.6.

4.8 Destruktionstidspunkt

Pligtige/husdyrefterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2023. Det gælder uanset etableringsdatoen.

Hvis efterafgrøden er destrueret før destruktionsfristen, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsfristen (8.6.1)

Du skal også bruge denne observation, hvis du konstaterer vintersæd, der er sået før 20. oktober på arealet.

4.9 Krydsoverensstemmelse (KO) og konditionalitet (KON) på pligtige/husdyr efterafgrøder

Kravet om etablering af pligtige/husdyr efterafgrøder eller alternativer er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse og konditionalitet. Hvis ansøger ikke lever op til kravet om pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, kan det resultere i en konditionalitets- og/eller en krydsoverensstemmelsesovertrædelse. I disse tilfælde skal der oprettes en AKON (nye penge) og/eller en AKO (gamle penge). Du kan læse mere om AKO/AKON i Instruks 1, afsnit 2.13. Du kan finde vejledning på arealkontrolportalen.

CAP beregner om du skal lave en AKO og/eller en AKON.

Du skal gøre følgende:

1. Kør beregningerne 1, 2 og 3 i CAP-TAS.
2. Kig på fanen "Efterafgrøder – resultat" (se figur 6.7).
3. Find oversigten "Krav til pligtige/husdyrefterafgrøder (ha)" (se figur 6.8).
4. Hvis der under kolonnen "Høring (ja/nej)" er flueben i "Ja" (se figur 6.8), skal der oprettes en AKO og/eller AKON.

Figur 6.7: Fanen "Efterafgrøder – resultat" i CAP-TAS

Krav til pligtige/husdyrefterafgrøder (ha)

	Krav	Underskud i forhold til krav [?]	Høring (ja/nej)
Efterafgrøder og alternativer omregnet til efterafgrøder			☐ Ja ☐ Nej

Figur 6.8: Opgørelse af opfyldelse af krav til etablering af pligtige/husdyrefterafgrøder i CAP-TAS. Under "Krav" fremgår det antal ha med pligtige/husdyrefterafgrøder eller efterafgrøder som ansøger har krav om at etablere. Under "Underskud i forhold til krav" fremgår det antal ha ansøger har i underskud, såfremt kravet ikke er opfyldt. Under "Høring (ja/nej)" kommer der automatisk flueben afhængigt af om ansøger opfylder kravet.

Du skal oprette en AKO og/eller AKON-høring, hvis ansøger har underskud af pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer. Der kan dog være tilfælde, hvor du ikke skal oprette en AKO og/eller AKON. Det kan for eksempel være fordi underskud på pligtige/husdyr efterafgrøder er opstået på grund af opsplittede marker.

AKO skal oprettes i VAKS. AKON oprettes i CAP-TAS.

Du skal markere i CAP-TAS, om du har oprettet en sag i VAKS, når ansøger er kommet i underskud på pligtige efterafgrøder. Det gør du på fanen "Efterafgrøder – resultat" (se figur 6.7) ved feltet "B" under "AKO/AKON oprettes i VAKS" (se figur 6.9). Der er en validering i CAP-TAS, som minder dig om at sætte flueben i feltet.

The screenshot shows a form with two sections, A and B. Section A is labeled 'Høringssag' and has radio buttons for 'Ja' and 'Nej'. Section B is labeled 'AKO/AKON oprettes i VAKS' and also has radio buttons for 'Ja' and 'Nej'. The text 'AKO/AKON oprettes i VAKS' is highlighted with a red box.

Figur 6.9: Markering af om der er oprettet en sag i VAKS efter underskud af pligtige/husdyrefterafgrøder.

Ansøger bliver orienteret om, at du har oprettet en krydsoverensstemmelses- og/eller konditionalitetshøring på de pligtige/husdyr efterafgrøder, i brevet.

4.10 Gødning

Efterafgrøder må gødes, men efterafgrøderne har ingen N-norm.

4.11 Pligtige efterafgrøder i majs

Pligtige efterafgrøder i majs skal ikke opfylde trappemodellen, men ud fra om de er jævnt fordelte og veletablerede. Det vil sige, at der skal være mindst 30 planter/m² for at efterafgrøden kan godkendes.

Pligtige/husdyrefterafgrøder i majs må ikke nedpløjjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 1. marts 2024.

Hvis efterafgrøden er jævnt fordelt og veletableret (minimum 30 planter/m²) skal du godkende efterafgrøden til pligtige/husdyrefterafgrøder med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Hvis efterafgrøden ikke er jævnt fordelt og veletableret, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøden er ikke veletableret og jævnt dækkende. Der er ikke mindst 30 planter pr. m² (8.4.1)

Hvis efterafgrøden i majs ikke er udsået, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Majsen er høstet på kontroltidspunktet

Hvis majsen er høstet skal du besigtige hele arealet og benytte den relevante observation fra beskrivelsen ovenfor.

Majsen er ikke høstet på kontroltidspunktet

Står majsen stadig på marken ved kontrol, skal du vurdere efterafgrøden i sin helhed ved at kigge ind i rækkerne fra hver forager. Du skal ikke gå yderligere ind i marken.

Er efterafgrøden tilstede skal du godkende hele marken til pligtige/husdyrefterafgrøder ved at tilføje efterafgrøden med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Hvis efterafgrøden ikke er tilstede, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Husk at når du underkender et areal så skal du sikre dig at billedokumentationen er dækkende og viser at der på marken ikke er etableret efterafgrøder.

4.12 Forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder

Hvis ansøger er underlagt kravet om pligtige efterafgrøder, kan ansøger også være underlagt kravet om, at der ikke må foretages pløjning, harvning eller anden jordbearbejdning efter høst og forud for vårsåede afgrøder. Dette forbud gælder kun forud for vårsåede afgrøder. Det vil sige, at der godt må foretages jordbearbejdning efter høst og forud for vintersæd. Der må også altid foretages jordbearbejdning i forbindelse med etablering af efterafgrøder.

Jordbearbejdning må finde sted på følgende jorde fra den angivne dato:

- Lerjord med JB-nr. 7-9 fra 1. oktober 2023
- Ler- og humusjord med JB-nr. 5, 6, 10 og 11 fra 1. november 2023
- Sandjord med JB-nr. 1-4 fra 1. februar 2024
- Specielle jorde med JB-nr. 12 skal behandles som enten sand- eller lerjord, alt efter hvilken de minder mest om.

Følgende aktiviteter betragtes ikke som jordbearbejdning:

- Gyllenedfældning på udlægsgræs efter korn eller helsæd
- Høst, presning og indsamling af halm
- Kalkning
- Tromling
- Overfladisk halmstrigling, der har til formål at fordele halmene jævnt på arealet
- Etablering og vedligeholdelse af dræn

Ukrudtsprøjtning på arealerne må ske fra 1. oktober 2023.

Hvis du ved kontrollen konstaterer arealer, som er omfattet af forbuddet, men hvor forbuddet ikke er overholdt, skal du betragte det som en overtrædelse og oprette følgende 0-observation i IMK:

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (8.10.2)

Denne observation vil give en høring og fremgå af høringsbrevet.

Bemærk dog, at der er en række undtagelser til forbuddet mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder. Nogle arealer er helt fritaget fra forbuddet, mens der for enkelte arealer er lempet i reglerne i forhold til de generelle restriktioner.

Følgende arealer er *fritaget* fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning efter høst og forud for vårsåede afgrøder:

- Arealer udlagt med pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder eller målrettede efterafgrøder samt alternativer
- Arealer der anvendes til at opfylde betingelserne for tilskud til kvælstofreducerende virkemidler efter bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.
- Arealer der drives af virksomheder, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion
- Arealer hvorpå der ifølge skriftlig aftale med en offentlig myndighed ikke må anvendes plantebeskyttelsesmidler
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket roer
- Arealer hvorpå der det kommende forår skal dyrkes sukkerroer til fabrik
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket gartneriafgrøder, der fremgår af tabel 6.69 nedenfor
- Arealer hvorpå der det kommende forår skal dyrkes gartneriafgrøder, der fremgår af tabel 6.6 nedenfor
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket flerårige vedplanter
- Arealer hvorpå der det kommende forår skal dyrkes flerårige vedplanter
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket kolbe- og kernemajs

Tabel 6.6: Gartneriafgrøder, der er fritaget fra forbuddet mod jordbearbejdning

Afgrøde-kode	Afgrødenavn	Afgrøde-kode	Afgrødenavn
122	Kommenfrø	450	Grøntsager, blandinger
123	Valmuefrø	501	Stauder
124	Spinatfrø	502	Blomsterløg
125	Bederøefrø	503	En- og toårige planter
126	Blanding af markfrø til udsæd	510	Melon
400	Asieagurker	512	Rabarber
401	Asparges	513	Jordbær
402	Bladselleri	540	Tomater
403	Blomkål	541	Agurker
404	Broccoli	544	Snitblomster og snitgrønt
405	Courgette, squash	548	Småplanter, en-årige
406	Grønkål	551	Moskusgræskar
407	Gulerod	552	Mandelgræskar
408	Hvidkål	553	Centnergræskar
409	Kinakål	650	Chrysanthemum Garland, frø
410	Knoldselleri	651	Dildfrø
411	Løg	652	Kinesisk kålfrø
412	Pastinak	653	Karsefrø
413	Rodpersille	654	Rucolafrø
415	Porre	655	Radissefrø (inklusive olieræddikefrø)
416	Rosenkål	656	Bladbedefrø, rødbedefrø
417	Rødbede	657	Grønkålsfrø
418	Rødkål	658	Gulerodsfrø

420	Salat (friland)	659	Kålfrø (hvid- og rødkål)
421	Savoykål, spidskål	660	Persillefrø
422	Spinat	661	Kørvelfrø
423	Sukkermajs	662	Majroefrø
424	Ærter, konsum	663	Pastinakfrø
429	Jordkok, konsum	664	Skorzonerrod/skorzonerrodfrø
430	Bladpersille	665	Havrerodfrø
431	Purløg	666	Purløgfrø
432	Krydderurter (undtagen persille og purløg)	667	Timianfrø
434	Grøntsager, andre (friland)	668	Blomsterfrø
440	Solhat		
448	Medicinplanter, en- og toårige		
449	Medicinplanter, stauder		

I følgende situationer er datoerne *justeret* i forhold til det generelle forbud:

- Fra 1. november 2023 må der foretages jordbearbejdning, hvor der har været dyrket kartofler
- Fra 1. november 2023 må der foretages jordbearbejdning, hvor der i den kommende dyrkningssæson skal dyrkes lægge- og spisekartofler, hvis virksomheden er autoriseret læggekartoffelavlser eller producerer spisekartofler
- Fra 1. oktober 2023 må der foretages jordbearbejdning, hvis der er givet pålæg fra Landbrugsstyrelsen om at bekæmpe kartoffelbrok eller kartoffelcyste nematoder.

Arealerne fremgår af IMK under fanen "Kartofler".

Hvis arealet ikke fremgår under denne fane, skal du betragte det som en overtrædelse og oprette følgende observation i IMK

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (8.10.2)
- Fra 1. november 2023 må der foretages jordbearbejdning på sandjord på arealer med majshelsæd, hvor det kan dokumenteres, at afgrøden er angrebet af majshalvmøl. Ved kontrol skal ansøger kunne fremvise følgende dokumentation:
 - En kopi af indsendt anmeldelsesblanket
 - Landbrugsstyrelsens kvitteringsmail for modtagelse af anmeldelsen
 - Konsulenterklæring om angreb af majshalvmøl på det berørte areal
- Fra høst i 2023 må der foretages jordbearbejdning på alle jordbundstyper på arealer dyrket med korn eller frøgræs, hvor det kan dokumenteres, at arealerne er angrebet af aksløberens larve. Ved kontrol skal ansøger kunne fremvise følgende dokumentation:
 - En kopi af indsendt anmeldelsesblanket
 - Landbrugsstyrelsens kvitteringsmail for modtagelse af anmeldelsen
 - Konsulenterklæring om angreb af aksløberens larve på det berørte areal

Hvis du ved kontrollen konstaterer, at et areal er jordbearbejdet i perioden med det generelle forbud, skal ansøger kunne fremvise den alle nævnte dokumenter for at kunne komme under ovenstående "justeringer".

Hvis ansøger ikke kan fremvise denne dokumentation, skal du betragte det som en overtrædelse og oprette følgende observation i IMK:

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (8.10.2)

4.13 Forbud mod omlægning til fodergræs

Fodergræsmarker må ikke omlægges til andre afgrøder i perioden fra 1. august 2023 til 1. februar 2024. Fodergræs omfatter de afgrødetyper, som fremgår af tabel 6.7.

Dog gælder følgende:

- Fodergræsmarker må omlægges til fodergræs, vinterraps og grønkorn med græsudlæg frem til og med 15. august 2023.
- Fodergræsmarker på lerjord (JB 7-9) må omlægges fra 1. november 2023, hvis arealet skal anvendes til en forårssået afgrøde.

Virksomheder, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod omlægning af fodergræs.

Table 6.7: Afgrødetyper, der betragtes som fodergræs

Afgrøde-kode	Afgrødenavn
173	Kløver til slæt
255	Permanent græs, under 50 % kløver/lucerne
256	Permanent græs, over 50 % kløver/lucerne
257	Permanent græs, uden kløver
260	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælgeplanter (omdrift)
261	Kløvergræs, over 50 % kløver (omdrift)
262	Lucerne, lucernegræs, over 50 % lucerne (omdrift)
263	Græs uden kløvergræs (omdrift)

Hvis du konstaterer, at fodergræs er blevet omlagt til en anden afgrøde i perioden 1. august 2023 til 1. februar 2024 skal du oprette følgende 0-observation i IMK:

- Forbud mod omlægning af fodergræs ikke overholdt (8.10.1)

Denne observation giver en høring, og fremgår af høringsbrevet.

5. Kontrol af alternativer til pligtige efterafgrøder

Der er i 2023 følgende otte alternativer, der kan bruges til pligtige/husdyrefterafgrøder:

- Mellemafgrøder
- Tidlig såning af vintersæd
- Braklagte arealer
- Braklagte arealer langs vandløb og søer
- Flerårige energiafgrøder
- Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter
- Præcisionslandbrug (kontrolleres administrativt)
- Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote for planperioden 2023/2024 (kontrolleres administrativt)

Du kan se omregningsfaktorerne for de forskellige alternativer i tabel 6.8.

Tabel 6.8: Alternativer til pligtige efterafgrøder og deres omregningsfaktor

Alternativer til efterafgrøder	Fra alternativ til efterafgrøder
Mellemafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Flerårige energiafgrøder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer	1 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer langs søer og vandløb	1 ha til 4 ha efterafgrøder
Tidlig såning af visse vinterafgrøder (senest 7. september)	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter	1 ha til 1 ha efterafgrøder og en eftervirkning på 50 kg N/ha
Præcisionslandbrug (kontrolleres administrativt)	11 ha til 1 ha efterafgrøder
Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote (kontrolleres administrativt)	93 kg/150 kg kvælstof til 1 ha efterafgrøder

Det gælder for alternativer til pligtige/husdyrefterafgrøder, at der ikke kan godkendes mere, end det der er indberettet i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet. Det betyder, at selvom ansøger har udlagt mere end indberettet af en type, så opvejer det ikke, hvis ansøger har udlagt mindre af en anden type.

Du skal altid starte kontrollen med at høre ansøger om, hvilke marker der er efterafgrøder/alternativer på, og kontrollere alle marker.

De næste afsnit gennemgår kontrollen af de enkelte alternativer. Husk at alternativer skal tilføjes med observationer.

5.1 Mellemafgrøder

Kontrolårsag n

Mellemafgrøder skal efterfølges af en vintersæd i 2023. Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller af frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2023. Olieræddike og gul sennep kan enten udsås i renbestand eller som blanding.

Etableringen af mellemafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden vintersædsafgrøden.

Mellemafgrøder skal være udsået senest 20. juli og må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september. Dette betyder, at de skal være færdigkontrolleret 19. september.

Arealer med mellemafgrøder

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger har udlagt mellemafgrøder. Dette gør du med følgende observation:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.1)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene til mellemafgrøder.

Hvis du mod forventning er på kontrol efter 19. september og skulle have kontrolleret mellemafgrøder som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder, så skal du ikke tilføje mellemafgrøder på det indberettede areal. Mellemafgrøder bliver regnet med som indberettet efter 19. september i CAP.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med mellemafgrøder og der ikke er sået mellemafgrøder på hele arealet, skal du på det ikke-tilsåede oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.2)

Dækning

Du skal visuelt vurdere, om mellemafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at mellemafgrøden skal være jævnt fordelt og veludviklet. Du skal vurdere mellemafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter. Dækningsgraden følger trappemodellen. Det betyder, at mindstekravet til dækningen er 20 % i den periode, hvor kontrollen af mellemafgrøder foregår.

Hvis dækningen ikke er 20 % eller derover for et areal over 100 m², skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder dækker ikke arealet tilstrækkeligt (8.9.3)

Tilladte mellemafgrøder

Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2023. Mellemafgrøden skal være udsået. Det betyder, at ukrudt og spildfrø ikke kan regnes med til mellemafgrøden. Der må være ukrudt og spildfrø på et areal med mellemafgrøder, men du må ikke tælle ukrudtet og spildfrøene med til mellemafgrøden. Det gælder for både vurdering af tilladte plantearter og vurdering af dækning.

Hvis du ved kontrol af mellemafgrøder konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte eller at arealet består af spildfrø/ukrudt, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.2)

Husk at beskrive i bemærkningsfeltet til observationen, hvad der er udsået på marken.

Destruktionsfrist

Mellemafgrøder må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september 2023.

Hvis du konstaterer, at mellemafgrøden er fjernet eller nedvisnet før 20. september, skal du markere arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøder som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder fjernet/nedvisnet før 20. september (8.9.5)

5.2 Tidlig såning af vintersæd

Kontrolårsag r

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Vintersæd kan være vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) og triticale og skal være sået i renbestand. Det vil sige, at der på arealerne ikke kan være en blanding af korn og græs, f.eks. græs med korn som dæksæd.

Tidligt sået vintersæd skal kontrolleres så tidligt som muligt og senest d. 25. september.

Arealer med tidlig såning

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver at have sået vinterafgrøder tidligt. Dette gør du med følgende observation:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.20)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med tidlig såning og der ikke er sået vintersæd på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke udsået (8.9.21)

Såtidspunkt

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Under normale omstændigheder spirer vintersæd frem på 5-7 dage. Hvis der på grund af vejrforholdene ikke er optimale forhold, skal du tage hensyn til dette ved vurderingen af afgrøden. Det kan for eksempel være kulde, tørke.

Du skal spørge ind til så tidspunktet på kontrollen. Derefter skal du vurdere, om dette er sandsynligt på baggrund af afgrødens udviklingstrin. Se bilag 2.

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senest ved fristen den 7. september, godkender du afgrøden med følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.20)

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senere end den 7. september, skal du ikke godkende afgrøden. Det gør du ved at oprette følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder sået efter den 7. september (8.9.22)

Derudover skal du notere udviklingstrin for afgrøden (se Bilag 2) og fotografere afgrøden/kernerne. Desuden skal du lave en vurdering af såbedets tilstand i forhold til tør/våd/kold/knoldet eller andet. Skriv din vurdering i bemærkningsfeltet ved observationen.

Tilladte vinterafgrøder, der kan benyttes som alternativ

For at tælle med som alternativ skal vintersæden bestå af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) eller triticale, og den skal være sået i renbestand. Dvs. arealerne kan ikke være en blanding af korn og græs, f.eks. græs med korn som dæksæd. Hvis du ved kontrol af tidlig såning konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte, skal du underkende arealet. Du skal anvende følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder består af en ikke godkendt art (8.7.23)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken afgrøde, der er udsået på arealet.

5.3 Braklagte arealer

Kontrolårsag m

Braklagte arealer kan anvendes som alternativ, hvis

- Brakarealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2023.
- Brakarealet skal etableres på eksisterende omdriftsareal.
- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2023.
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller skal bibeholdes som brak i 2024.
- Arealet må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler
- Grundet vejrforholdene i 2023 er forbuddet mod slæt i perioden 1. august til 20. oktober midlertidigt afskaffet. Slæt er derfor tilladt såfremt, at det tilbageværende plantedække herefter fortsat har en tilstrækkelig dækningsgrad til at fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet.
- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Braklagte arealer, der benyttes som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 4 kravet om 3-meters bræmmer, GLM 8 kravet om 4% ikke-produktive arealer eller til opfyldelse af bioordningen for biodiversitet og bæredygtighed.

Et brakareal anses for at være etableret med græs, uanset at der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet. Der må dog højst være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. hektar på arealet. Arealerne skal være dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefrie. Det er dog tilladt med selektiv bekæmpelse af giftige eller aggressive plantearter.

Bemærk, at der ikke er noget aktivitetskrav på braklagte arealer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder. Det betyder, at du kan tilføje brakarealet som alternativ til pligtige efterafgrøder.

Du tilføjer ved at bruge følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, tilføjet (8.9.15)

Vær opmærksom på, at aktivitetskravet fortsat skal være opfyldt, for at ansøger kan få grundbetaling for arealet. Det betyder, at hvis du er på kontrol efter den 25. oktober, og brakken ikke er slået, skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling. Læs mere i Instruks 3.

Braklagte arealer, som anvendes som alternativ, skal have afgrødekode 310 (brak, sommerslåning) eller 338 (brak, forårsslåning).

GLM 8

Braklagte arealer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefteragrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet om 4 % ikke-produktive arealer. I afsnit 3.14 vises det hvordan du kan se, om en mark er anvendt til at opfylde GLM 8-kravet.

I 2023 er GKEA ikke opsat således, at systemet blokerer for, at alternativet indberettes på et areal der også er indberettet til GLM 8. Du skal derfor være opmærksom på, om braklagte arealer er beliggende på et areal der samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet. I dette tilfælde skal du underkende arealet som alternativet braklagte arealer med følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige/husdyr kan ikke godkendes, da det ligger i areal indberettet til GLM 8 (8.9.36)

Afgrødekoder for arealer med brak

Hvis det brakareal, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekode 310 eller 338, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe afgrødekoden til 310. Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene og marken ikke har afgrødekode 310 eller 338, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden til 310 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver arealer med brak som alternativ. Det gør du med følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, tilføjet (8.9.15)

Du skal kun bruge observation (8.9.15) på den del af arealet, der opfylder kravene.

Hvis arealet ikke lever op til kravene for brak under grundbetaling, skal du ikke omdøbe arealet til 310. Du skal tilføje en bemærkning til sagsbehandler om at arealet kan godkendes som alternativ til pligtige.

Braklagte arealer med tilsagn

Hvis der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, kan brakarealet ikke anvendes som alternativ. Du underkender brakarealet ved at bruge følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, ligger i et tilsagnsareal (8.9.16)

Hvis tilsagnet udløber før den 1. september 2023, kan arealet dog godt tælle med. Du kan se, om der er givet tilsagn til arealet i markplanen i CAP eller i IMK.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med brak og der ikke er græs på hele arealet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet.

Brakarealerne skal desuden holdes fri for træer og buske over 1 meter i højden. Det vil sige, at der højst må være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. hektar på arealet. Hvis du ikke kan godkende brakken, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvad du har konstateret på arealet.

Bemærk, at hvis der er mere end 100 træer eller buske på over 1 meter i højden per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Dyrkning, gødskning, sprøjtning, afgræsning og slæt

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet eller afgræsset skal du oprette følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, forbud mod dyrkning, gødskning eller sprøjtning ikke overholdt (8.9.18)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

Selektiv bekæmpelse af giftige eller aggressive plantearter er dog tilladt.

Bemærk, at slæt undtagelsesvis er tilladt i 2023. Det forudsætter dog, at plantedækket efter slæt fortsat fremstår veletableret og er jævnt fordelt over hele arealet. Du skal ud fra en fladevurdering underkende arealet hvis det som følge af slæt ikke lever op til kravet om plantedækket ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at plantedækket ikke er godkendt som følge af slæt.

Tidligst destruktionsdato

Brakarealer, anvendt som alternativ, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2023. Hvis du konstaterer, at brakarealet er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brakareal som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder destrueret før 20. oktober (8.9.19)

Bemærk, at denne destruktionsfrist adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak. Læs mere om grundbetaling og brak i Instruks 3.

5.4 Braklagte arealer langs vandløb og søer

Kontrolårsag m

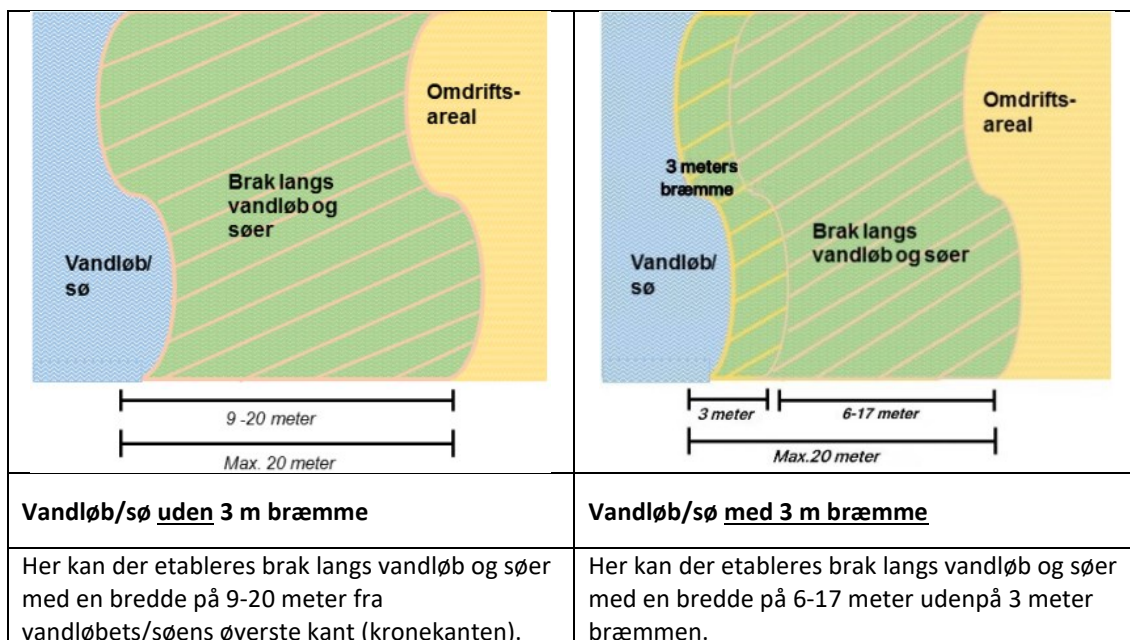
Braklagte arealer langs vandløb og søer, kan bruges som alternativ til pligtige/husdyrafrgrøder, hvis de opfylder følgende:

- Arealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2023.
- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2023.
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller bibeholdes som brak i 2024.
- Der må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler på arealet
- Grundet vejrforholdene i 2023 er forbuddet mod slæt i perioden 1. august til 20. oktober midlertidigt afskaffet. Slæt er derfor tilladt såfremt, at det tilbageværende plantedække herefter fortsat har en tilstrækkelig dækningsgrad til at fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet.
- Brakarealet skal være beliggende imellem vandløbet/søen og et areal i omdrift.
- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Braklagte arealer langs vandløb og søer, der benyttes som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 4 kravet om 3-meters bræmmer, GLM 8 kravet om 4% ikke-produktive arealer eller til opfyldelse af bioordningen for biodiversitet og bæredygtighed.
- Brakarealet skal mindst være 9 meter og højst 20 meter bred regnet fra vandløbets eller søens øverste kant (kronekanten). Har ansøger krav om at anlægge en GLM 4 bræmme på 3 meter skal alternativet "brak langs vandløb og søer" derfor være mellem 6-17 meter bred, fordi at alternativet "brak langs vandløb og søer" skal lægges "udenpå" GLM 4 bræmmen.

Du skal foretage kontrol af alle brakarealer langs vandløb og søer ved besigtigelse. Du skal lave en kontrolopmåling, hvis du er i tvivl om bredden af arealerne.

Ved vandløbets eller søens øverste kant (kronekanten) forstås overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet eller søen til det flade terræn, der normalt kan jordbearbejdes. Hvis der ikke er en identificerbar øverste kant, skal du beregne arealets bredde fra overgangen mellem bevoksning af vand- og sumplanter og egentlige landplanter.

Bemærk, at en eventuel 3-meters bræmme ikke må tælles med. Det er dog muligt at benytte braklagte arealer langs vandløb og søer, der er etableret uden på en 3-meters bræmme, se figur 6.10. Du kan se, hvor der er 3-meters bræmmer på kortet i IMK.

Figur 6.10: Udlægning af brak langs vandløb og søer med og uden 3-meters bræmme.

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal være udlagt med græs senest 1. januar 2023. De må tidligst destrueres 20. oktober 2023. Der gælder desuden de samme regler som for braklagte arealer i øvrigt. Læs mere i afsnit 5.3.

Braklagte arealer langs vandløb og søer, som anvendes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder, skal have afgrødekode 344 "Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (alternativ til efterafgrøder)" eller afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)".

GLM 8

Braklagte arealer langs vandløb og søer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet om 4 % ikke-produktive arealer. I afsnit 3.14 vises det hvordan du kan se, om en mark er anvendt til at opfylde GLM 8-kravet.

I 2023 er GKEA ikke opsat således, at systemet blokerer for, at alternativet indberettes på et areal der også er indberettet til GLM 8. Du skal derfor være opmærksom på, om brakarealer langs vandløb og søer er beliggende på et areal der samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet. I dette tilfælde skal du underkende arealet som alternativet braklagte arealer langs vandløb og søer med følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige/husdyr kan ikke godkendes, da det ligger i areal indberettet til GLM 8 (8.9.36)

Afgrødekoder for arealer med brak langs vandløb og søer

Hvis brakarealet langs vandløb eller søer, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekode 344 eller 345, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe til afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)".

Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene og marken ikke har afgrødekode 344 eller 345, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden fra brak til 345 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver arealer med brak langs vandløb og søer. Dette gør du med følgende observation:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.10)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Tilsagnsareal

Hvis ansøger udpeger arealer med brak, der ligger, hvor der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ligger i et tilsagnsareal (8.9.11)

Vær opmærksom på, om tilsagnet kan være udløbet før 1. september 2023. I så fald kan brakarealet bruges som alternativ.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver arealer med brak langs søer og vandløb og der ikke er opretholdt græs på hele arealet, plantedækket er ødelagt, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs vandløb og søer som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder. Plantedække destrueret før 20. oktober (8.9.12)

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet som Brak langs søer og vandløb.

Du skal også underkende arealet, hvis der er blomsterbrak (afgrødekode 324) eller bestøverbrak (afgrødekode 342), da plantedækket er sået efter den 1. januar 2023.

Brakarealerne skal desuden holdes fri for træer og buske over 1 meter i højden. Det vil sige, at der højst må være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. hektar på arealet. Hvis du ikke kan godkende brakken langs søer og vandløb, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvad du har konstateret på arealet.

Bemærk at hvis der er mere end 100 træer eller buske på over 1 meter i højden per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Beliggenhed

Brak langs vandløb og søer anvendt som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder skal ligge op ad et omdriftsareal (brakareal eller et dyrket areal). Konstaterer du, at marken som brakarealet langs vandløb og søer ligger op ad ikke er et omdriftsareal, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder. Ikke beliggende op ad et omdriftsareal (8.9.13)

Størrelse

Braklagte arealer langs vandløb og søer må have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra kronekanten på af en vandløb eller sø.

Konstaterer du, at brakarealet langs vandløb og søer er mere end 20 meter fra kronekanten af et vandløb eller en sø, skal du lave en opmåling af det areal, som ligger udenfor de 20 meter fra kronekanten og vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder mere end 20 meter bredt (8.9.9)

Dyrkning, gødskning, sprøjtning, afgræsning og slæt

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet, afgræsset, skal du oprette følgende observation:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder. Forbud mod dyrkning, gødskning eller sprøjtning ikke overholdt (8.9.14)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

Bemærk, at slæt undtagelsesvis er tilladt i 2023. Det forudsætter dog, at plantedækket efter slæt fortsat fremstår veletableret og er jævnt fordelt over hele arealet. Du skal ud fra en fladevurdering underkende arealet hvis det som følge af slæt ikke lever op til kravet om plantedækket ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at plantedækket ikke er godkendt som følge af slæt.

Tidligst destruktionsdato

Brakarealer langs vandløb og søer, anvendt som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2023.

Hvis du konstaterer, at brakarealet langs vandløb eller sø er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brakareal som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder destrueret før 20. oktober (8.9.19)

Bemærk, at denne destruktionsfrist adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak.

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

5.5 Flerårige energiafgrøder

Kontrolårsag m

Ansøger kan erstatte etablering af pligtige/husdyrefterafgrøder helt eller delvist ved at etablere flerårige energiafgrøder. tabel 6.9 viser hvilke flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Tabel 6.9: Flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Afgrøde-kode	Afgrøde	Afgrøde-kode	Afgrøde
599	Poppel (100-400 andre træer pr. ha)	593	Poppel (0-100 andre træer pr. ha)
591	Lavskov (kun ask, el, hassel, pil og poppel)	594	El
592	Pil	596	Elefantgræs

Arealerne med energiafgrøder skal drives landbrugsmæssigt efter almindelig dyrkningspraksis. Det vil sige, at afgrøderne skal dyrkes med henblik på høst, og arealet skal overordnet være holdt i en god plantagemæssig stand. Det gælder også for planter i etableringsfasen. Dette betyder, at afgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads og lignende er fjernet i afgrøden.

Hvis dette ikke er overholdt, skal du bruge følgende observation:

- Energiafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.7)

Husk at beskrive i bemærkningsfeltet til observationen, at afgrøden er overvokset med ukrudt

Arealer med energiafgrøder

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver arealer med flerårige energiafgrøder. Det gør du med følgende observation:

- Energiafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.6)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med energiafgrøder og der ikke er energiafgrøder på hele arealet, ned til 100 m², skal du oplyse ansøger om det ved at oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.7)

Etableringsfrist

Arealer, der er etableret med energiafgrøder efter 31. juli 2023, kan ikke godkendes. Hvis det er tilfældet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøder som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder etableret efter 31. juli (8.9.8)

Der er ikke fastsat krav om planteantal, omdriftstid, høst af energiafgrøderne eller krav om etableringstidspunkt inden for planperioden i forbindelse med anvendelse af energiafgrøder som alternativ til efterafgrøder.

5.6 Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Kontrolårsag m

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter kan bruges som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder, hvis de opfylder følgende:

- Der er anvendt en færdigblandet efterafgrødeblanding med dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed
- Blandingen indeholder højst 25 % kvælstoffikserende arter (beregnet ud fra frøantal) mens den resterende del af blandingen udgøres af godkendte arter af efterafgrøder
- Der er kun anvendt udvalgte vinterfaste kvælstoffikserende arter. Se oversigt herunder
- Hvis cikorie eller græs indgår som ikke-fikserende blandingspart i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, skal blandingen senest sås 1. august. Etableringen af disse blandinger kan ikke udskydes
- Efterafgrødeblandingen er etableret senest 20. august 2023. Der er dog mulighed for at udskyde etableringen frem til og med 7. september, idet der samtidig korrigeres i kvælstofkvoten for planperioden
- Arealet må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden vis destrueres 1. februar 2024
- Der kan fremvises en faktura for den købte færdigblanding ved en kontrol

Kontrollen af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter omfatter dels en kontrol af dækningsgraden og af tilladte arter på marken, og en bilagskontrol af frøblanding, herunder tilladte arter og blandingskravet. Se afsnit om bilagskontrol.

Tilladte arter i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal bestå af højst 25 % godkendte vinterfaste kvælstoffikserende arter i blanding med godkendte efterafgrøder. Dette er en del af bilagskontrollen beskrevet længere nede. I tabel 6.10 kan du se en oversigt over efterafgrøde, der er godkendt til efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.

Tabel 6.10: Oversigt efterafgrøder tilladt i blandinger med kvælstoffikserende arter

Godkendte vinterfaste N-fikserende efterafgrøder (max 25 %)	Andre godkendte efterafgrøder til blandinger med N-fikserende efterafgrøder
Alsikkekløver	Korn
Blodkløver	Græs*
Esparsette	Korsblomstrede
Gul rundbælg	Honningurt
Gul stenklover	Klinter
Hvidkløver	Morgenfrue
Hvid stenklover	Hjulkrone
Kællingetand	Cikorie*
Lucerne	
Rødkløver	
Vintervikke	

*) skal være etableret senest 1. august 2023

Hvis du ved kontrol af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter konstaterer en anden udsået afgrøde end dem der er nævnt i tabel 6.10, skal du oplyse ansøger om dette. Du skal anvende en af følgende observationer i IMK:

- Efterafgrøde består af én eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilke ikke-tilladte afgrøder, der er udsået på arealet.

Arealer med etablering af efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter

Hvis arealet kan godkendes som efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, skal du tilføje arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde, N-fikserende tilføjjet (8.9.24).

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, og der ikke er sået efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter ikke etableret (8.9.25)

Såtidspunkt

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, der indeholder græs og/eller cikorie skal være sået senest 1. august 2023 for at tælle med som alternativ. Det er ikke muligt at få udskudt denne frist.

Hvis efterafgrødeblandingen med cikorie og/eller græs er sået efter etableringsfristen den 1. august 2023, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Såfristen for efterafgrødeblandinger, der ikke indeholder græs eller cikorie, er den 20. august 2023.

Ansøger kan vælge at så efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der er sået efter 20. august. Kvotereduktionen skal gøre det ud for den manglende kvælstofeffekt ved senere etablering af efterafgrøden. Den udskudte såfrist skal indberettes på markniveau i GKEA. Du kan se mere i tabel 6.15. Du kan læse mere om kontrol af fleksible såfrister i afsnit 3.3.

Hvis efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter er sået efter etableringsfristen den 20. august, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Dækningsgrad ("trappemodel")

Efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrødeblandingen dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødeblandingsens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrødeblandingen efter trappemodel, se tabel 6.11. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med følgende observation:

- Efterafgrøde, N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjjet (8.9.24).

Table 6.11: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20.august	24.august	28.august	7.september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af fx udsæd eller fremspiring.

Hvis trappemodellen ikke er gældende for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 0% (8.4.11) hvis krav er 5%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5% (8.4.2) hvis krav er 10%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10% (8.4.5) hvis krav er 15%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15% (8.4.6) hvis krav er 20%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20% (8.4.7) hvis krav er 25%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25% (8.4.8) hvis krav er 30%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30% (8.4.9) hvis krav er 35%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35% (8.4.10) hvis krav er 40%

OBS: Du skal underkende hele arealet der ikke lever op til trappemodellen med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet. Se tabellen herover.

Eksempel: Du er på kontrol den 3. oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Arealer der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9. Det gælder for alle delarealer, der har en dækningsgrad mindre end 35%.

Bilagskontrol

For at tælle med som alternativ må efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter højst indeholde 25 % kvælstoffikserende arter, beregnet ud fra frøantal, og blandingen må ikke indeholde ikke-godkendte arter. Se oversigten over tilladte arter i tabel 6.10.

Du skal derfor også bede ansøger om at fremvise eller eftersende dokumentation for, at der er anvendt en godkendt færdigblandet efterafgrødeblanding. Dokumentationen skal indeholde følgende oplysninger, se tabel 6.12:

Table 6.12: Dokumenter ansøger skal kunne fremvise.

1	En faktura på den færdigblandede efterafgrødeblanding stilet til din virksomhed med angivelse af din virksomheds navn, CVR-nummer og adresse og den sælgende virksomheds navn og CVR-nummer og adresse
2	En liste over de anvendte kvælstoffikserende arter og ikke fikserende efterafgrødearter i færdigblandingen. Blandingen må ikke indeholde andre arter end dem, der er godkendt til brug for alternativet
3.	Oplysninger om blandingsprocent, i frøantal, mellem kvælstoffikserende og ikke-kvælstoffikserende efterafgrøder (max 25% N-fikserende arter)

Hvis ansøger har haft maskinstation til at så efterafgrødeblandingen, kan oplysningen i 1) fremgå af faktura fra maskinstationen. Oplysningerne i 2) og 3) skal som dokumentation fra en foderstofforretning, et frøfirma eller lignende og kan være i form af en indlægsseddel. Husk at tage billeder af dokumentationen og journaliser dem på CAP-sagen.

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter kan godkendes

Hvis ansøger har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med følgende observation:

- Efterafgrøde, N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.24)

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter skal underkendes

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen konstaterer at der er anvendt mere end 25% kvælstoffikserende arter i frøblandingen, skal du underkende med:

- Efterafgrødeblandingen med N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder består af mere end 25% kvælstoffikserende arter (8.9.29)

Hvis ansøger ikke har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, skal du underkende med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.25)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at bilag ikke er fremvist.

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen ikke kan godkende bilaget, skal du underkende arealet med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.25)

Beskriv i bemærkningsfeltet hvorfor bilaget ikke kan godkendes.

Destruktionsfrist

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 1. februar 2024.

Hvis du konstaterer, at efterafgrødeblandingen med N-fikserende arter er fjernet eller nedvisnet før 1. februar 2024, skal du markere arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder fjernet/nedvisnet før 1. februar 2024 (8.9.28)

5.7 Præcisionslandbrug

Præcisionslandbrug er en udelukkende administrativ kontrol. Regional Kontrol udføre ingen kontrol af præcisionslandbrug men ansøger skal have udleveret et dokument omkring præcisionslandbrug (se https://intra-fvm.dk/lbst/fagligt/Fagportaler/Kontrolportal/kontrol_areal/Andre%20dokumenter/Pr%C3%A6cisionslandbrug_indkaldelse%202023.docx) ved kontrol start.

Husk fotodokumentation af det udleverede brev til præcisionslandbrug.

På kontrolgrundlaget under tjeklisten vil det kunne ses om ansøger har søgt præcisionslandbrug. Har ansøger dette skal du udlevere et brev til ansøger angående præcisionslandbrug og vinge af i kontrolopgaven under fanen bedrift – registrering, se figur 6.11.

The screenshot shows a web interface for 'Bedrift - registrering'. At the top, there is a navigation menu with items like 'Besøgsdata', 'Bemærkninger', 'Efterkontrol', '2. Efterkontrol', 'Bedrift - registrering' (highlighted), 'Fast græsningstryk', 'Rekvireret kontrol', and 'Besigtigelse'. Below this is another menu with 'Bio-ordninger', 'Kontrolresultat', 'Arealkontrol - resultat', 'Skovtilsagn', 'Markplan - areal', 'Markplan - tilsagn', 'GLM 8', and 'Efterafgrøder - resultat'. A third menu includes 'Observationer', 'Kørte beregninger', and 'Kontrolrapport (print)'. The main content area contains a table with the following data:

Kontrolsag j.nr.	Ansøger	Ansøgte kontrolårsager	Kontroltype
23-0012776	Gårdejer Lars Langekær	abgklmnr8	Ordinær kontrol (K-sag)
Fællesskemaets j.nr.	Langekærgårdsvej 17	Skal kontrolleres	
23-0012689	Evetofte	agklmnr	
CVR/CPR-nr.	3370 Melby		
13056676			

Below the table, there are three form sections:

- Bedrift - registrering**
- LDP ordninger - hjemmeside**
D Er der en hjemmeside, som har sammenhæng med tilsagn?
 Ja Nej
- Præcisionslandbrug**
F Information i forbindelse med præcisionslandbrug er udleveret

At the bottom, there are buttons for 'Forrige' and 'Næste'.

Figur 6.11: Viser fanen Bedrift – registrering, hvor der skal afkrydses ved udlevering af brev omkring præcisionslandbrug

6. Kontrol af målrettet kvælstofregulering

Brug af observationer ved kontrol af målrettet kvælstofregulering.

Når du godkender frivillige målrettede efterafgrøder anvender du observation (8.8.3)

Når du godkender obligatoriske målrettede efterafgrøder anvender du observation (8.8.1).

Når du tilføjer alternativer til frivillige målrettede efterafgrøder og alternativer til obligatoriske målrettede efterafgrøder anvender du forskellige observationer. Læs mere under afsnit 7 hvor det fremgår hvilke observationer du skal anvende.

Målrettet kvælstofregulering, frivillig ordning

Kontrolårsag l

Kontrollen af målrettet kvælstofregulering indebærer kontrol af etablering af målrettede efterafgrøder og alternativer som er indberettet i Fællesskemaet i Tast Selv. Ansøger har indberettet efterafgrøder/alternativer på markniveau og kan, frem til d.10. september, ændre sin indberetning. Efter d.10. september kan ansøger ikke ændre sin indberetning og placeringen af efterafgrøder og alternativer er bindende og stedfast på markniveau. Ansøger kan dog nedskrive sit areal efter d.10. september og frem til kontroltidspunktet.

På kontrollen skal du kontrollere om ansøger har udlagt de efterafgrøder eller alternativer, der er indberettet på markniveau. Det fremgår af kontrolgrundlaget, hvilke marker du skal besigtige (kontrolårsag l, n, r). Ansøger kan **ikke** udpege andre marker som erstatning for manglende målrettede efterafgrøder eller alternativer.

Du skal altid besigtige arealer indberettet med målrettede efterafgrøder, også selvom ansøger oplyser, at der ikke er efterafgrøder på arealet.

Afsnit 7 omfatter beskrivelsen af kontrollen for både den frivillige ordning og den obligatoriske ordning, medmindre andet er nævnt.

Hvis du opdeler en mark med målrettet regulering skal du oprette et servicekald. I servicekaldet skriver du at du har opdelt MR og det giver et forkert indberettet areal.

Målrettet obligatoriske efterafgrøder

Kontrolårsag k

Obligatoriske målrettede efterafgrøder er ikke stedfaste på markniveau, men inden for kystvandsoplandet.

På kontrolgrundlaget kan du se i hvilket kystvandsopland, ansøger har et obligatorisk krav. Du skal kontrollere de indberettede arealer i D2 og at arealerne kan findes i kystvandsoplandet, se figur 6.12. Selvom det obligatoriske krav er højere skal du ikke kontrollere mere end det indberettede. På dit kontrolgrundlag vil kontrolårsag 'k' stå ud for de marker indberettet med obligatoriske efterafgrøder. Ansøger kan dog udpege arealer, i kystvandsoplandet, der ikke er at finde i ansøgers FS markplan.

Målrettet kvælstofregulering - Obligatoriske efterafgrøder og alternativer				
Efterafgrøder, ha				
Viser <input type="text" value="100"/> elementer pr side		Filtrer: <input type="text"/>		
D1	D2	D3	D4	D5
Kystvandsopland	Indberettet	Konstateret	Underskud	Høring (ja/nej)
12000071	4,18		4,18	☒ Ja ☐ Nej
Sum	4,18	0,00	4,18	

Viser 1 - 1 elementer ud af 1 Forrige Næste

Figur 6.12: Skema i Angular med beregninger af kystopland.

Ansøger kan bruge samme typer af efterafgrøder og alternativer som under den frivillige ordning og du skal følge den frivillige ordnings kontrolprincipper udover stedfastheden.

Når du tilføjer obligatoriske målrettede efterafgrøder eller alternativer der er udpeget uden for ansøgers FS markplan, skal du i kommentarfeltet skriv da # efterfulgt af kystvandoplandsnummeret. (Ex #60000400) Det findes i IMK i et af lagene. I IMK vælg i korttemaer "Default" og gå ned til "målrettet kvælstofregulering" tænd for laget "kystvandoplande". Så kommer der gule markeringer i kortet. Brug så den lille blå info knap og markér det valgte kystvandopland. Så kommer en boks op med kystvandoplandsnummeret.

Målrettede efterafgrøder i majs

Kontrolårsag l, k

Skal kontrolleres efter samme fremgangsmåde som med pligtige/husdyrefterafgrøder, afsnit 4.12. Vær dog opmærksom på at der er forskel på, om det er obligatoriske eller frivillige målrettede efterafgrøder.

De frivillige målrettede efterafgrøder er stedfaste på markniveau (kontrolårsag l). De obligatoriske målrettede efterafgrøder er stedfaste på kystvandopland (kontrolårsag k).

6.1 Høsttidspunkt

Der er ikke et krav, at hovedafgrøden er høstet, når du skal kontrollere målrettede efterafgrøder.

Hvis du kan godkende efterafgrøden til målrettede efterafgrøder selvom hovedafgrøden ikke er høstet, skal du tilføje efterafgrøden med relevant observation:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Er afgrøden høstet, men halmen ikke fjernet, og efterafgrøden mellem halmstriberne kan godkendes, skal du også godkende de arealer, hvor halmen ligger. Det betragtes som almindelig dyrkningspraksis, at der i forbindelse med høst ligger halm på et areal, og at efterafgrøden under halmen forventes at være etableret på samme vis som på arealerne mellem halmstriberne.

6.2 Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder

Hvis ansøger har angivet marker med målrettede efterafgrøder, men der ikke er etableret efterafgrøder på arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

6.3 Såtidspunkt

1. august 2023:

Såfrist for målrettede efterafgrøder med korsblomstrede afgrøder, korn, honningurt, cikorie, klinte, hjulkrone, morgenfrue eller rent græs uden kløver. Se oversigten i Bilag 1 tabel 1.

20. august 2023:

Såfrist for målrettede efterafgrøder med korsblomstrede afgrøder, honningurt, klinte, hjulkrone, morgenfrue, almindelig rug, stauderug, hybridrug, havre eller vårbyg. Se oversigt i bilag 1 tabel 2.

Ansøger kan vælge at så sine efterafgrøder frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der er sået efter 20. august.

Den udskudte såfrist skal også for målrettede efterafgrøder indberettes på markniveau i GKEA. Du kan se mere i tabel 6.16. Du kan læse mere om kontrol af fleksible såfrister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrøden er sået efter etableringsfristen, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Vær opmærksom på at frøgræs, hvoraf der skal høstes frø året efter, ikke kan godkendes som målrettede eller pligtige/husdyrefterafgrøder.

Efterafgrøder bestående af græs udsået i vintersæd i efteråret 2022 kan tælle med som målrettede eller pligtige/husdyrefterafgrøder i 2023.

6.4 Tilladte målrettede efterafgrøder

Følgende efterafgrødetyper kan bruges som målrettede afgrøder:

- Korsblomstrede afgrøder, f.eks. olieræddike og gul sennep, eventuelt som blanding
- Korn
- Rent græs uden kløver
- Honningurt
- Cikorie
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Se desuden bilag 1 tabel 1 og tabel 2, som viser en oversigt over de mest almindelige tilladte efterafgrøder.

Tabel 6.13: En oversigt over hvilke efterafgrødetyper, der skal være sået hvornår.

Dato	1. august	20. august*
Efterafgrødetype	Rent græs uden kløver Korsblomstrede afgrøder	Korsblomstrede Honningurt
Frøgræs fortsætter som efterafgrøde	Korn Honningurt Cikorie Klinte Hjulkrone Morgenfrue	Almindelig rug Stauderug Hybridrug Havre Vårbyg Klinte Hjulkrone Morgenfrue

* Senest 7. september med udskudt såfrist

Efterafgrøder, der sås i en hovedafgrøde, skal sås i korn eller en afgrøde med tilsvarende høsttidspunkt, se tabel 6.13. Det gælder for både renbestande og blandinger.

Det er tilladt at udså græsudlæg i majs.

Det er ikke tilladt at have målrettede efterafgrøder i roer eller andre afgrøder med sent høsttidspunkt.

Etableringen af efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Efterafgrøderne må både sås før, under eller efter høst, indenfor etableringsfristerne.

Det er tilladt for efterafgrøden at indeholde ikke tilladte arter, dog ikke kvælstoffikserende arter. Hvis du på kontrol kan godkende efterafgrøden til målrettede efterafgrøder efter trappemodellen ud fra de tilladte indberettede efterafgrødearter skal du blot se bort fra de ikke tilladte arter og godkende marken med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Hvis du under kontrollen observerer marker, hvor det er tydeligt at afgrøden er en etableret vinterafgrøde, hvor der er tydelige sprøjtespor og spor efter udkørsel af gødning, skal du oprette følgende observation:

- Efterafgrøden er ikke etableret (8.2.2)

Du skal skrive i bemærkningen til observationen at ansøger har etableret vintersæd.

Husk billedokumentation der tydeligt viser afgrøden, sprøjtespor samt eventuel udkørt gødning. Du skal sørge for at tage billeder der dækker hele marken.

6.5 Spildfrø og ukrudt

Planter af spildfrø bestående af tilladte efterafgrødearter skal indgå i vurderingen af dækningsgraden sammen med de såede efterafgrøder. Spildfrø af ikke-godkendte efterafgrøder samt ukrudt kan ikke indgå i vurderingen af dækningsgraden. Læs mere i afsnit 6.6 om kontrol af dækningsgraden.

Selvom planter af spildfrø der består af tilladte efterafgrødearter kan godkendes, er det endvidere et krav, at der aktivt er foretaget såning af efterafgrøder. Det betyder, at hvis efterafgrøderne udelukkende består af spildkorn, og du kan se, at der ikke er gjort et forsøg på at etablere efterafgrøder, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at der udelukkende er fundet spildfrø.

Bemærk, at kvælstoffikserende arter ikke er tilladt på en mark der ikke er indberettet som alternativet efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter. Et areal skal derfor underkendes hvis du finder kvælstoffikserende arter. Dette gælder også selvom dækningsgraden er opfyldt af ikke-kvælstoffikserende godkendte arter og spildfrø af tilladte efterafgrødearter.

Hvis du ved kontrol af målrettede efterafgrøder konstaterer kvælstoffikserende arter, skal du anvende følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilke(n) kvælstoffikserende art(er) du har fundet på arealet.

6.6 Dækningsgrad ("trappemodell")

Efterafgrøden skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal der være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodell, se tabel 6.14. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrøden.

Tabel 6.14: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontrolltidspunkt

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20.august	24.august	28.august	7.september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af fx udsæd eller fremspiring.

Vær opmærksom på, at der er lempeligere krav til godkendelse af efterafgrøder i majs, da disse først må destrueres 1. marts 2024 og derfor ikke kontrolleres ud fra trappemodellen. Læs mere i afsnit 6.11.

Hvis dækningsgraden ikke er gældende for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontrolltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 0% (8.4.11) hvis krav er 5%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5% (8.4.2) hvis krav er 10%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10% (8.4.5) hvis krav er 15%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15% (8.4.6) hvis krav er 20%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20% (8.4.7) hvis krav er 25%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25% (8.4.8) hvis krav er 30%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30% (8.4.9) hvis krav er 35%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35% (8.4.10) hvis krav er 40%

OBS: Du skal underkende hele arealet der ikke lever op til dækningsgraden med én observation. Observationen afhænger af kontrolltidspunktet. Se tabellen herover. Eksempel: Du er på kontrol den 3.oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Arealer der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9. Det gælder for alle delarealer, der har en dækningsgrad mindre end 35%.

Se "Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder", hvor der er eksempler med hensyn til dækningsgrad for forskellige afgrøder. Du finder "Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder" på Areakontrolportalen.

6.7 Afgræsning og slæt

Det er tilladt at afgræsse, afpudse og tage slæt på arealer med målrettede efterafgrøder, så længe plantedækket ikke tager skade, og efterafgrøden stadig har en tilstrækkelig dækningsgrad.

Hvis du konstaterer, at plantedækket/dækningsgraden ikke er tilstrækkeligt på grund af afgræsning, afpudsning eller slæt, skal du underkende arealet ned til 100 m² ved brug af dækningsgradsobservationer beskrevet i afsnit 6.6.

6.8 Destruktionstidspunkt

Målrettede efterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2023. Det gælder uanset etableringsdatoen.

Hvis efterafgrøden er destrueret før destruktionsfristen, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsfristen (8.6.1)

Du skal også bruge denne observation, hvis du konstaterer vintersæd, der er sået før 20. oktober på arealet.

6.9 Gødning

Efterafgrøder må gødes, men efterafgrøderne har ingen norm. Dog kan ansøger bruge eksisterende afgrødekoder til græsudlæg med N-norm.

6.10 Kontrol af målrettede efterafgrøder i majs

Destruktionsfristen for målrettede efterafgrøder i majs er 1.marts 2024

Målrettede efterafgrøder i majs skal ikke opfylde trappemodellen - der skal være 30 planter/m² for at efterafgrøden kan godkendes.

Du skal kontrollere målrettede efterafgrøder i majs ud fra, om de er jævnt fordelt og veletablerede og ikke efter trappemodellen.

Hvis efterafgrøden er jævnt fordelt og veletableret (30 planter/m²) skal du godkende efterafgrøden til målrettede efterafgrøder ved at tilføje efterafgrøden med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Hvis efterafgrøden ikke er jævnt fordelt og veletableret, skal du oprette følgende observation:

- Efterafgrøden er ikke veletableret og jævnt dækkende. Der er ikke mindst 30 planter pr m² (8.4.1)

Hvis efterafgrøden i majs ikke er udsået, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Majsen er ikke høstet på kontroltidspunktet

Står majsen stadig på marken ved kontrol, skal du vurdere efterafgrøden i sin helhed ved at kigge ind i rækkerne fra hver forager. Du skal ikke gå yderligere ind i marken.

Er efterafgrøden tilstede skal du godkende hele marken til målrettede ved at tilføje efterafgrøden med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Hvis efterafgrøden ikke er tilstede, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Husk at når du underkender et areal så skal du sikre dig at billedokumentationen er dækkende og viser at der på marken ikke er etableret efterafgrøder.

Majsen er høstet på kontroltidspunktet

Du skal besigtige hele arealet.

Der skal være 30 planter/m² for at efterafgrøden kan godkendes til målrettede efterafgrøder. Hvis du kan godkende efterafgrøden til målrettede, skal du tilføje efterafgrøden med følgende observation:

- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde/græsudlæg godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Hvis efterafgrøden ikke er jævnt fordelt og veletableret, skal du oprette følgende observation:

- Efterafgrøden er ikke veletableret og jævnt dækkende. Der er ikke mindst 30 planter pr m² (8.4.1)

Hvis efterafgrøden i majs ikke er udsået, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

7. Kontrol af alternativer til målrettet kvælstofregulering

Kontrolårsag n, r, l, k

Der er i 2023 følgende otte alternativer, der kan bruges i stedet for målrettede efterafgrøder:

- Mellemafgrøder
- Tidlig såning af vintersæd
- Braklagte arealer
- Braklagte arealer langs vandløb og søer
- Energiafgrøder
- Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter
- Præcisionslandbrug
- Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote for planperioden 2023/2024.

Du kan se omregningsfaktorerne for de forskellige alternativer i tabel 6.18.

Tabel 6.15: Alternativer til efterafgrøder og deres omregningsfaktor

Alternativer til efterafgrøder	Fra alternativ til efterafgrøder
Mellemafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Flerårige energiafgrøder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer	1 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer langs søer og vandløb	1 ha til 4 ha efterafgrøder
Tidlig såning af visse vinterafgrøder (senest 7. september)	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter	1 ha til 1 ha efterafgrøder og en eftervirkning på 50 kg N/ha
Præcisionslandbrug (Bliver kontrolleret administrativt)	11 ha til 1 ha efterafgrøder
Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote (Bliver kontrolleret administrativt)	93 kg/150 kg kvælstof til 1 ha efterafgrøder

Alternativer til målrettet kvælstofregulering skal ligge, hvor de er indberettet per 10. september i Fællesskemaet. Du skal kontrollere marker med kontrolårsag "n", "r", "l" og "k" i listen "følgende marker skal kontrolleres" på kontrolgrundlaget.

På kontrolgrundlaget kan du se en markplan for ansøgers indberettede alternativer til målrettet regulering, se figur 6.13. Kan det indberettede areal ikke godkendes vil det give en høring. Det er ikke muligt for ansøger at udpege andre arealer end de, der er indberettet per 10. september.

Målrettede efterafgrøder - vejledende indsatsbehov og ansøgt areal pr. kystvandopland, ha				
	A1	A19	A20	A21
Marknr.	⊕	Valg af efterafgrøde/alternativ ⊕	Faktisk udlagt med efterafgrøder eller alternativ ⊕	Præcisionslandbrug ⊕
M1		Målrettede efterafgrøder	2,06	☐
M2		Efterafgrøder, N-fikserende	1,82	☐
M3		Udlægning af mellemafgrøder	1,91	☐
M4		Tidlig såning af visse vinterafgrøder	2,03	☐
M5		Etablering af flerårige energiafgrøder	2,19	☐
M6		Brak langs vandløb og søer	0,42	☐
M7		Braklagte arealer	2,78	☐

Viser 1 - 7 elementer ud af 7 Forrige **1** Næste

Figur 6.13: Skema i Angular der viser markplan for målrettet regulering.

Tilføj alternativer til obligatoriske og frivillige målrettede efterafgrøder.

Når du tilføjer alternativer til frivillige målrettede efterafgrøder og alternativer til obligatoriske målrettede efterafgrøder anvender du forskellige observationer. Læs under hvert alternativ.

Alternativer til obligatoriske efterafgrøder

Obligatoriske efterafgrøder og alternativer er ikke stedfaste på markniveau, men inden for kystvandoplandet. Læs mere i afsnit 7.

Ansøger kan udpege arealer i kystvandoplandet, der ikke er at finde i ansøgers FS markplan. Når du tilføjer obligatoriske målrettede efterafgrøder eller alternativer der er udpeget uden for ansøgers FS markplan, skal du oprette observation 8.8.4.

I kommentarfeltet skriv da # efterfulgt af kystvandoplandsnummeret. (Ex #60000400) Det findes i IMK i et af lagene. I IMK vælg i korttemaer "Default" og gå ned til "målrettet kvælstofregulering" tænd for laget "kystvandoplande". Så kommer der gule markeringer i kortet. Brug så den lille blå info knap og markér det valgte kystvandopland. Så kommer en boks op med kystvandoplandsnummeret.

7.1 Mellemafgrøder

Kontrolårsag n

Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller af frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2023. Olieræddike og gul sennep kan enten udsås i renbestand eller som blanding.

Mellemafgrøder skal være udsået senest 20. juli og må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september. Dette betyder, at de skal være færdigkontrolleret 19. september.

Arealer med mellemafgrøder

Hvis mellemafgrøderne kan godkendes tilføjes de ved at oprette en af følgende observationer afhængig af om det er alternativ til frivillige eller obligatoriske målrettede efterafgrøder:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.1)
- Obligatorisk Mellemafgrøde tilføjet (8.9.31)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene til mellemafgrøder.

Hvis du er på kontrol af målrettet kvælstofregulering efter destruktionsdatoen for mellemafgrøder (20. september) skal du verificere om det er sandsynligt, at der har været mellemafgrøder på arealet. Hvis der er en tidligt sået vintersæd, som for eksempel vinterraps på arealet, så kan arealet ikke godkendes. Hvis der derimod er sået en sent sået vintersæd og du vurderer, at der kan have været mellemafgrøder på arealet, så skal du tilføje mellemafgrøder med ovenstående observation.

Manglende etablering

Hvis der ikke er sået mellemafgrøder på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.2)

Dækning

Du skal visuelt vurdere, om mellemafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at mellemafgrøden skal være jævnt fordelt og veludviklet. Du skal vurdere mellemafgrødens arealdække og ikke antallet af efterafgrødeplanter. Dækningsgraden følger trappemodellen. Det betyder, at mindstekravet til dækningen er 20 % i den periode, hvor kontrollen af mellemafgrøder foregår.

Hvis dækningen ikke er 20 % eller derover for et areal over 100 m², skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.3)

Tilladte mellemafgrøder

Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2023. Mellemafgrøden skal være udsået. Det betyder, at ukrudt og spildfrø ikke kan regnes med til mellemafgrøden. Der må

være ukrudt og spildfrø på et areal med mellemafgrøder, men du må ikke tælle ukrudtet og spildfrøene med til mellemafgrøden. Det gælder for både vurdering af tilladte plantearter og vurdering af dækning.

Hvis du ved kontrol af mellemafgrøder konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte eller at arealet består af spildfrø/ukrudt, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvad mellemafgrøden består af.

Destruktionsfrist

Mellemafgrøder må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september 2023.

Hvis du konstaterer, at mellemafgrøden er fjernet eller nedvisnet før 20. september, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøder som alternativ for målrettet kvælstofregulering fjernet/nedvisnet før 20. september (8.7.5)

7.2 Tidlig såning af vintersæd

Kontrolårsag r

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ, og skal være etableret som korn i renbestand. Vintersæd kan være vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) og triticale.

Tidligt sået vintersæd skal kontrolleres så tidligt som muligt og senest d. 25. september.

Arealer med tidlig såning

Hvis der er etableret tidlig såning af vintersæd skal du godkende arealet ved at oprette en af følgende observationer afhængig af om det er alternativ til frivillige eller obligatoriske målrettede efterafgrøder:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.21)
- Obligatorisk tidlig såning af vintersæd tilføjet (8.9.32)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis der ikke er etableret tidlig såning af vintersæd skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke udsået (8.7.22)

Så tidspunkt

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Under normale omstændigheder spirer vintersæd frem på 5-7 dage. Hvis der på grund af vejrforholdene ikke er optimale forhold, skal du tage hensyn til dette ved vurderingen af afgrøden. Det kan for eksempel være kulde, tørke, eller dårligt såbed.

Du skal spørge ind til så tidspunktet på kontrollen. Derefter skal du vurdere, om dette er sandsynligt på baggrund af afgrødens udviklingstrin. Se bilag 2.

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senest ved fristen den 7. september, godkender du afgrøden.

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senere end den 7. september, skal du ikke godkende afgrøden. Det gør du ved at oprette følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd sået efter den 7. september (8.7.24)

Derudover skal du notere udviklingstrin for afgrøden (se Bilag 2) og fotografere afgrøden/kernerne. Desuden skal du lave en vurdering af såbedets tilstand i forhold til tør/våd/kold/knoldet eller andet. Skriv din vurdering i bemærkningsfeltet ved observationen.

Tilladte vinterafgrøder, der kan benyttes som alternativ

For at tælle med som alternativ skal vintersæden bestå af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) eller triticale, og skal være sået i renbestand. Det vil sige, at der på arealerne ikke kan være en blanding af korn og græs, f.eks.

græs med korn som dæksæd. Hvis du ved kontrol af tidlig såning konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte, skal du underkende arealet. Du skal anvende følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af en ikke godkendt art (8.7.25)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken afgrøde, der er udsået på arealet.

7.3 Braklagte arealer

Kontrolårsag l, k

Braklagte arealer kan anvendes som alternativ, hvis

- Arealerne er etableret med græs (omdrift), der er sået senest 1. januar 2023
- Græsset på arealerne tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2023
- Arealet må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler
- Grundet vejrforholdene i 2023 er forbuddet mod slæt i perioden 1. august til 20. oktober midlertidigt afskaffet. Slæt er derfor tilladt såfremt, at det tilbageværende plantedække herefter fortsat har en tilstrækkelig dækningsgrad til at fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet.
- Brakarealerne efterfølges af en forårssået afgrøde eller arealerne bibeholdes som brakarealer i 2024

Et brakareal anses for at være etableret med græs, uanset at der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet. Der må dog højst være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. hektar på arealet.

Arealerne skal være dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefrie. Det er dog tilladt med selektiv bekæmpelse af giftige eller aggressive plantearter.

Bemærk, at der ikke er noget aktivitetskrav på braklagte arealer, der benyttes som alternativ til målrettede efterafgrøder. Det betyder, at du kan tilføje brakarealet som alternativ til målrettede efterafgrøder.

Du tilføjer ved at vælge en af følgende observationer:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, tilføjet (8.7.16)
- Obligatorisk Brak, som alternativ, tilføjet (8.9.35)

Vær opmærksom på, at aktivitetskravet skal være opfyldt, for at ansøger kan få grundbetaling for arealet. Det betyder, at hvis du er på kontrol efter den 25. oktober, og brakken ikke er slået, skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling. Læs mere i instruks 3.

Braklagte arealer, som anvendes som alternativ, skal have afgrødekode 310 (brak, sommerslåning) eller 338 (brak, forårsslåning).

Braklagte arealer med tilsagn

Hvis der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, kan brakarealet ikke anvendes som alternativ. Du underkender brakarealet ved at bruge følgende observation:

- Brak som alternativ for målrettet kvælstofregulering ligger i et tilsagnsareal (8.7.17)

Hvis tilsagnet udløber før den 1. september 2023, kan arealet dog godt tælle med. Du kan se, om der er givet tilsagn til arealet i markplanen i CAP eller i IMK.

Arealer med brak

Hvis det brakareal, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekode 310 eller 338, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe afgrødekoden til 310. Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene og marken ikke har afgrødekode 310 eller 338, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden til 310 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver arealer med brak som alternativ. Det gør du med en af følgende observationer:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, tilføjet (8.7.16)
- Obligatorisk Brak, som alternativ, tilføjet (8.9.35)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Hvis arealet ikke lever op til kravene for brak for grundbetaling, skal du ikke omdøbe arealet til 310. Du skal tilføje en bemærkning til sagsbehandler om at arealet kan godkendes som alternativ til målrettede.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med brak og der ikke er græs på hele arealet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet.

Brakarealerne skal desuden holdes fri for træer og buske over 1 meter i højden. Det vil sige, at der højst må være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. hektar på arealet. Hvis du ikke kan godkende brakken, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvad du har konstateret på arealet.

Dyrkning, gødskning, sprøjtning - afgræsning

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet, afgræsset skal du oprette følgende observation:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, forbud mod dyrkning, gødskning eller sprøjtning ikke overholdt (8.7.19)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

Bemærk, at hvis der er mere end 100 træer eller buske på over 1 meter i højden per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Tidligst destruktionsdato

Brakarealer, anvendt som alternativ, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2023. Hvis du konstaterer, at brakarealet er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brakareal som alternativ for målrettet kvælstofregulering destrueret før 20. oktober (8.7.20)

Bemærk, at denne destruktionsfrist adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak. Læs mere i Instruks 3

7.4 Braklagte arealer langs vandløb og søer

Kontrolårsag I, k

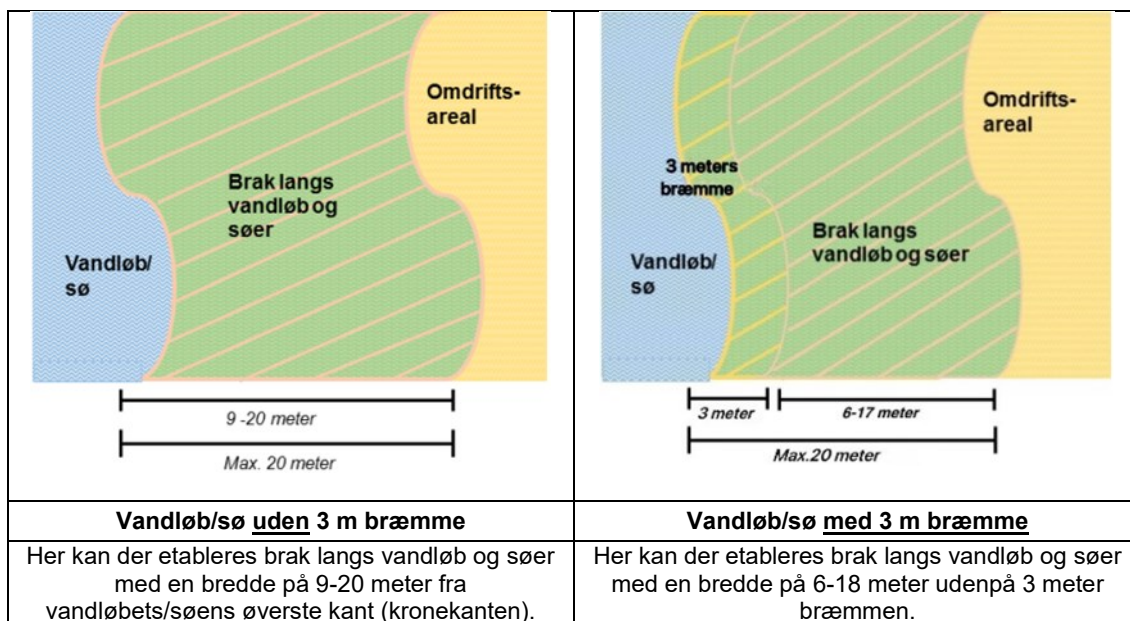
Braklagte arealer langs vandløb og søer, kan bruges som alternativ til målrettede efterafgrøder, hvis de opfylder følgende:

- Arealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2023.
- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2023.
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller skal bibeholdes som brak i 2024
- Der må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler på arealet
- Grundet vejforholdene i 2023 er forbuddet mod slæt i perioden 1. august til 20. oktober midlertidigt afskaffet. Slæt er derfor tilladt såfremt, at det tilbageværende plantedække herefter fortsat har en tilstrækkelig dækningsgrad til at fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet.
- Arealet skal være beliggende imellem vandløbet/søen og et areal i omdrift
- Arealet skal have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra kronekanten af et vandløb eller sø. Når der er en 3-metersbræmme (GLM 4), kan virkemidlet stadig anvendes op til 20 meter fra kronekanten. Det betyder at bredden af arealet kan være mellem 6 og 17 meter.
- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha

Ved vandløbets eller søens øverste kant (kronekanten) forstås overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet eller søen til det flade terræn, der normalt kan jordbearbejdes. Hvis der ikke er en identificerbar øverste kant, skal du beregne arealets bredde fra overgangen mellem bevoksning af vand- og sumplanter og egentlige landplanter.

Braklagte arealer langs vandløb og søer, der benyttes som alternativ til målrettede efterafgrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 8 samt GLM 4 kravet.

Bemærk, at en eventuel to-meter-bræmme ikke må tælles med. Det er dog muligt at benytte braklagte arealer langs vandløb og søer, der er etableret uden på en to-meter-bræmme, se figur 6.14. Du kan se, hvor der er to-meter-bræmmer på kortet i IMK.

Figur 6.14: Udlægning af brak langs vandløb og søer med og uden to-meter-bræmme.

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal være udlagt med græs senest 1. januar 2023. De må tidligst destrueres 20. oktober 2023. Der gælder desuden de samme regler som for braklagte arealer i øvrigt. Læs mere i afsnit 7.3.

Braklagte arealer langs vandløb og søer, som anvendes som alternativ til målrettede efterafgrøder, skal have afgrødekode 344 "Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (alternativ til efterafgrøder)" eller afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)".

Arealer med brak langs vandløb og søer

Hvis brakarealet langs vandløb eller søer, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekode 344 eller 345, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe til afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)".

Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene og marken ikke har afgrødekode 344 eller 345, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden fra brak til 345 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver arealer med brak langs vandløb og søer. Dette gør du ved at vælge en af følgende observationer:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføj (8.7.11)
- Obligatorisk Brak langs søer og vandløb tilføj (8.9.34)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Tilsagnsareal

Hvis ansøger udpeger arealer med brak, der ligger, hvor der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering ligger i et tilsagnsareal (8.7.12)
Vær opmærksom på, om tilsagnet kan være udløbet før 1. september 2022. I så fald kan brakarealet bruges som alternativ.

Du skal foretage kontrol af alle brakarealer langs vandløb og søer ved besigtigelse. Du skal lave en kontrolopmåling, hvis du er i tvivl om bredden af arealerne.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver arealer med brak langs søer og vandløb og der ikke er græs på hele arealet, så plantedækket er ødelagt, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs vandløb og søer som alternativ for målrettet kvælstofregulering. Plantedække destrueret før 20. oktober. (8.7.13)

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet.

Du skal også underkende arealet, hvis der er blomsterbrak (afgrødekode 324) eller bestøverbrak (afgrødekode 342), da plantedækket er sået efter den 1. januar 2023.

Brakarealerne skal desuden holdes fri for træer og buske over 1 meter i højden. Det vil sige, at der højst må være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. hektar på arealet. Hvis du ikke kan godkende brakken langs søer og vandløb, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvad du har konstateret på arealet.

Bemærk at hvis der er mere end 100 træer eller buske på over 1 meter i højden per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Beliggenhed

Brak langs vandløb og søer anvendt som alternativ til målrettede efterafgrøder skal ligge op ad et omdriftsareal (brakareal eller et dyrket areal). Konstaterer du, at marken som brakarealet langs vandløb og søer ligger op ad ikke er et omdriftsareal, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering. Ikke beliggende op ad et omdriftsareal (8.7.14)

Størrelse

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra kronekanter på et vandløb eller en sø.

Konstaterer du, at brakarealet langs vandløb og søer er mere end 20 meter fra kronekanten af et vandløb eller en sø, skal du lave en opmåling af det areal, som ligger udenfor de 20 meter fra kronekanten og vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering mere end 20 meter bredt (8.7.10)

Dyrkning, gødskning, sprøjtning, afgræsning

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet, afgræsset skal du oprette følgende observation:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering. Forbud mod dyrkning, gødskning eller sprøjtning ikke overholdt (8.7.15)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

Bemærk, at slæt undtagelsesvis er tilladt i 2023. Det forudsætter dog, at plantedækket efter slæt fortsat fremstår veletableret og er jævnt fordelt over hele arealet. Du skal ud fra en fladevurdering underkende arealet hvis det som følge af slæt ikke lever op til kravet om plantedækket ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at plantedækket ikke er godkendt som følge af slæt.

Tidligst destruktionsdato

Brakarealer langs vandløb og søer, anvendt som alternativ til målrettede efterafgrøder, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2023.

Hvis du konstaterer, at brakarealet langs vandløb eller sø er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs vandløb og søer. Plantedække destrueret før 20. oktober (8.7.13)

Bemærk, at denne destruktionsfrist adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak.

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

7.5 Flerårige energiafgrøder

Kontrolårsag I, k

Ansøger kan erstatte etablering af målrettede efterafgrøder helt eller delvist ved at etablere flerårige energiafgrøder. Tabel 6.16 viser hvilke flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Tabel 6.16: Flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Afgrødekode	Afgrøde
599	Poppel (100-400 andre træer pr. ha)
591	Lavskov (kun ask, el, hassel, pil og poppel)
592	Pil
593	Poppel (0-100 andre træer pr. ha)
594	El
596	Elefantgræs

Ansøger skal etablere energiafgrøden på et areal, der forud har været udlagt med landbrugsafgrøder i omdrift. De må tidligst være etableret i planperioden 2009/2010 og senest 31. juli 2023. Etableringen bliver kontrolleret administrativt. Desuden skal arealerne med energiafgrøder drives landbrugsmæssigt efter almindelig dyrkningspraksis. Det vil sige, at afgrøderne skal dyrkes med henblik på høst, og arealet skal overordnet være holdt i en god plantagemæssig stand. Det gælder også for planter i etableringsfasen. Dette betyder, at afgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads og lignende er fjernet i afgrøden.

Arealer med energiafgrøder

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger/angiver arealer med flerårige energiafgrøder. Det gør du med en af følgende observation:

- Energiafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.6)
- Obligatorisk Energiafgrøde tilføjet (8.9.33)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med energiafgrøder og der ikke er energiafgrøder på hele arealet, ned til 100 m², skal du oplyse ansøger om det ved at oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.7)

Etableringsfrist

Arealer, der er etableret med energiafgrøder efter 31. juli 2023, kan ikke godkendes. Hvis det er tilfældet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøder som alternativ for målrettet kvælstofregulering etableret efter 31. juli (8.7.9)

Der er ikke fastsat krav om planteantal, omdriftstid, høst af energifgrøderne eller krav om etableringstidspunkt inden for planperioden i forbindelse med anvendelse af energifgrøder som alternativ til efterafgrøder.

7.6 Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Kontrolårsag I, k

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter kan bruges som alternativ til frivillige og obligatorisk målrettede efterafgrøder, hvis de opfylder følgende:

- Der er anvendt en færdigblandet efterafgrødeblanding med dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed
- Blandingen indeholder højst 25 pct. kvælstoffikserende arter (beregnet ud fra frøantal) mens den resterende del af blandingen udgøres af godkendte arter af efterafgrøder
- Der er kun anvendt udvalgte vinterfaste kvælstoffikserende arter. Se oversigt herunder
- Efterafgrødeblandingen er etableret senest 20. august 2023. Der er dog mulighed for at udskyde etableringen frem til og med 7. september, idet der samtidig korrigeres i kvælstofkvoten for planperioden
- Hvis cikorie eller græs indgår som ikke-fikserende blandingspart i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, skal blandingen senest sås 1. august. Etableringen af disse blandinger kan ikke udskydes
- Arealet må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden vis destrueres 1. februar 2024
- Der kan fremvises en faktura for den købte færdigblanding ved en kontrol

Kontrollen af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter omfatter dels en kontrol af dækningsgraden og af tilladte arter på marken, og en bilagskontrol af frøblandingen, herunder tilladte arter og blandingskravet. Se afsnit om bilagskontrol.

Tilladte arter i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal bestå af højst 25 pct. godkendte vinterfaste kvælstoffikserende arter i blanding med godkendte efterafgrøder. I tabel 6.17 kan du se en oversigt over efterafgrøder, der er godkendt til efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.

Tabel 6.17: Oversigt efterafgrøder tilladt i blandinger med kvælstoffikserende arter

Godkendte vinterfaste N-fikserende efterafgrøder (max 25 %)	Andre godkendte efterafgrøder til blandinger med N-fikserende efterafgrøder
Alsikkekløver	Korn
Blodkløver	Græs*
Esparsette	Korsblomstrede
Gul rundbælg	Honningurt
Gul stenklover	Klinter
Hvidkløver	Morgenfrue
Hvid stenklover	Hjulkrone
Kællingetand	Cikorie*
Lucerne	
Rødkløver	
Vintervikke	

*) skal være etableret senest 1. august

Hvis du ved kontrol af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter konstaterer en anden udsæt afgrøde end dem der er nævnt i tabel 6.20, skal du oplyse ansøger om dette. Du skal anvende en af følgende observationer i IMK:

- Efterafgrøde består af én eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilke ikke-tilladte afgrøder, der er udsæt på arealet.

Arealer med etablering af efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter

Hvis arealet kan godkendes som efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, skal du tilføje arealet med en af følgende observationer i IMK:

- Efterafgrøde, N-fikserende som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.31).
- Obligatorisk Efterafgrøde, N-fikserende tilføjet (8.9.30)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger/angiver marker med efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, og der ikke er sået efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.32)

Såtidspunkt

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, der indeholder græs og/eller cikorie skal være sået senest 1. august 2023 for at tælle med som alternativ. Det er ikke muligt at få udskudt denne frist.

Hvis efterafgrødeblandingen med cikorie og/eller græs er sået efter etableringsfristen den 1. august, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Så fristen for efterafgrødeblandinger, der ikke indeholder græs eller cikorie, er den 20. august 2023.

Ansøger kan vælge at så efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der er sået efter 20. august. Kvotereduktionen skal gøre det ud for den manglende kvælstofeffekt ved senere etablering af efterafgrøden. Den udskudte såfrist skal indberettes på markniveau i GKEA. Du kan se mere i tabel 6.21. Du kan læse mere om kontrol af fleksible så frister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter er sået efter etableringsfristen den 20. august, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Dækningsgrad ("trappemodell")

Efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrødeblandingen dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødeblandings dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrødeblandingen efter trappemodell, se tabel 6.18. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med observation (8.7.31) eller (8.9.30)

Tabel 6.18: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20.august	24.august Kontrolårsag 4	28.august Kontrolårsag 5	7.september Kontrolårsag 7
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af fx udsæd eller fremspiring.

Hvis trappemodellen ikke er gældende for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 0% (8.4.11) hvis krav er 5%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5% (8.4.2) hvis krav er 10%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10% (8.4.5) hvis krav er 15%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15% (8.4.6) hvis krav er 20%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20% (8.4.7) hvis krav er 25%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25% (8.4.8) hvis krav er 30%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30% (8.4.9) hvis krav er 35%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35% (8.4.10) hvis krav er 40%

OBS: Du skal underkende hele arealet der ikke lever op til trappemodellen med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet. Se tabellen herover. Eksempel: Du er på kontrol den 3. oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Arealer der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9. Det gælder for alle delarealer, der har en dækningsgrad mindre end 35%.

Bilagskontrol

For at tælle med som alternativ må efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter højst indeholde 25 % kvælstoffikserende arter, beregnet ud fra frøantal, og blandingen må ikke indeholde ikke-godkendte arter. Se oversigten over tilladte arter i tabel 6.17, i begyndelsen af dette afsnit.

Du skal bede ansøger om at fremvise eller eftersende dokumentation for, at der er anvendt en godkendt færdigblandet efterafgrødeblanding. Dokumentationen skal indeholde følgende oplysninger:

Tabel 6.19: Dokumenter ansøger skal kunne fremvise.

1	En faktura på den færdigblandede efterafgrødeblanding stilet til din virksomhed med angivelse af din virksomheds navn, CVR-nummer og adresse og den sælgende virksomheds navn og CVR-nummer og adresse
2	En liste over de anvendte kvælstoffikserende arter og ikke fikserende efterafgrødearter i færdigblandingen. Blandingen må ikke indeholde andre arter end dem, der er godkendt til brug for alternativet
3.	Oplysninger om blandingsprocent, i frøantal, mellem kvælstoffikserende og ikke-kvælstoffikserende arter (max 25% N-fikserende arter)

Hvis ansøger har haft maskinstation til at så efterafgrødeblandingen, kan oplysningen i 1) fremgå af faktura fra maskinstationen. Oplysningerne i 2) og 3) skal som dokumentation fra en foderstofforretning, et frøfirma eller lignende og kan være i form af en indlægsseddel. Husk at tage billeder af dokumentationen og journaliser dem på CAP-sagen.

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter kan godkendes

Hvis ansøger har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med følgende observation:

- Efterafgrøde, N-fikserende tilføjjet (8.7.31)
- Obligatorisk Efterafgrøde, N-fikserende tilføjjet (8.9.30)

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter skal underkendes

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen konstaterer at der er anvendt mere end 25% kvælstoffikserende arter i frøblanding, skal du underkende med:

- Efterafgrødeblanding med N-fikserende som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af mere end 25% kvælstoffikserende arter (8.7.36)

Hvis ansøger ikke har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, skal du underkende med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.32)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at bilag ikke er fremvist.

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen ikke kan godkende bilaget, skal du underkende arealet med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.32)

Beskriv i bemærkningsfeltet hvorfor bilaget ikke kan godkendes.

Destruktionsfrist

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 1. februar 20. 2024.

Hvis du konstaterer, at efterafgrøden med N-fikserende arter er fjernet eller nedvisnet før 1. februar 2024, skal du markere arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering fjernet/nedvisnet før 1. februar 2023(8.7.35)

7.7 Præcisionslandbrug

Præcisionslandbrug er en udelukkende administrativ kontrol. Regional Kontrol udføre ingen kontrol af præcisionslandbrug men ansøger skal have udleveret et dokument omkring præcisionslandbrug (se https://intra-fvm.dk/lbst/fagligt/Fagportaler/Kontrolportal/kontrol_areal/Andre%20dokumenter/Pr%C3%A6cisionslandbrug_indkaldelse%202023.docx) ved kontrol start.

Husk fotodokumentation af det udleverede brev til præcisionslandbrug.

På kontrolgrundlaget under tjeklisten vil det kunne ses om ansøger har søgt præcisionslandbrug. Har ansøger dette skal du udlevere et brev til ansøger angående præcisionslandbrug og vinge af i kontrolopgaven under fanen bedrift – registrering, se figur 6.11.

The screenshot shows a web interface for agricultural control. At the top, there are navigation tabs: Besøgsdata, Bemærkninger, Efterkontrol, 2. Efterkontrol, **Bedrift - registreringer**, Fast græsningstryk, Rekvireret kontrol, Besigtigelse, Bio-ordninger, Kontrolresultat, Arealkontrol - resultat, Skovtilsagn, Markplan - areal, Markplan - tilsagn, GLM 8, Efterafgrøder - resultat, Observationer, Korte beregninger, and Kontrolrapport (print). Below the tabs is a table with the following data:

Kontrolsag j.nr.	Ansøger	Ansøgte kontrolårsager	Kontroltype
23-0012776	Gårdejer Lars Langekær	abgkimmrs8	Ordinær kontrol (K-sag)
Fællesskemaets j.nr.	Langekærgårdsvej 17	Skal kontrolleres	
23-0012689	Evetofte	agkimmrs	
CVR/CPR-nr.	3370 Melby		
13056676			

Below the table, there are three sections:

- Bedrift - registrering**
- LDP ordninger - hjemmeside**
D Er der en hjemmeside, som har sammenhæng med tilsagn?
 Ja Nej
- Præcisionslandbrug**
F Information i forbindelse med præcisionslandbrug er udleveret

At the bottom, there are buttons for 'Forrige' and 'Næste'.

Figur 6.15: Viser fanen Bedrift – registrering, hvor der skal afkrydses ved udlevering af brev omkring præcisionslandbrug.

8. Retsgrundlag

8.1 EU-regler

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (Databeskyttelsesforordningen)

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (Den horisontale forordning)

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008

8.2 Danske regler

Bekendtgørelse nr. 92 af 27 januar 2023 om krydsoverensstemmelse fra 1. februar 2023

Bekendtgørelse nr. 989 af 28 juni 2023 om konditionalitet for 2023

Bekendtgørelse nr. 1061 af 26 juli 2023 om ændring af bekendtgørelse om konditionalitet for 2023

Lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og næringsstofreducerende tiltag som ændret ved lov nr. 1569 af 27. december 2019

Bekendtgørelse nr. 1025 af 30 juni 2023 om jordbrugsvirkomheders anvendelse af gødning

Bekendtgørelse nr. 71 af 26. januar 2023 om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2023/2024 m.v.

Bekendtgørelse nr. 1056 af 14. juli om krav om etablering af målrettede efterafgrøder i planperioden 2023/2024

Bekendtgørelse nr. 131 af 7. februar 2023 om grundbetaling mv. til landbrugere for 2023

Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser

Bekendtgørelse nr. 1024 af 30. juni 2023 om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterende tiltag i jordbruget for planperioden 2023/2024

Lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonde

Bekendtgørelse nr. 74 af 26. januar 2023 om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023

Bilag 1. Mest almindelige tilladte efterafgrøder

Herunder fremgår de arter der ved såfrist 1. august kan anvendes til at opfylde efterafgrødekravet.

Table 1: Mest almindelige tilladte efterafgrøder ved såfrist den 1. august

Familie	Tæller som	Dansk navn	Latinsk navn	
Græsfamilien Poaceae	Korn	Vårbyg, Vinterbyg	<i>Hordeum vulgare</i>	
		Vårhvede Vinterhvede Vinterhvede, brødhvede	<i>Triticum aestivum</i>	
		Havre	<i>Avena sativa</i>	
		Vinterrug Hybridrug	<i>Secale cereale</i>	
		Stauderug/flerårig rug	<i>Secale montanum</i>	
		Triticale	<i>x Triticosecale</i>	
		Rajgræs, almindelig	<i>Lolium perenne</i>	
	Græs	Rajgræs, italiensk og hybrid	<i>Lolium multiflorum</i>	
		Timothe	<i>Phleum pratense</i>	
		Hundegræs	<i>Dactylis glomerata</i>	
		Engsvingel	<i>Festuca pratensis</i>	
		Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>	
		Rajsvingel	<i>x Festulolium</i>	
		Stivbladetsvingel	<i>Festuca ovina</i> var. <i>Duriuscula</i>	
		Strandsvingel	<i>Festuca arundinacea</i>	
		Engrapgræs (marktype) Engrapgræs (plænetype)	<i>Poa Pratensis</i>	
		Almindelig rapgræs	<i>Poa trivialis</i>	
		Hvene, almindelig	<i>Agrostis capillaris</i>	
		Hvene, krybende	<i>Agrostis stolonifera</i>	
		Korsblomstfamilien Brassicaceae	Vårraps Vinterraps	<i>Brassica napus</i> ssp. <i>Napus</i>
			Agerkål/rybs	<i>Brassica rapa</i>
			Kålroer	<i>Brassica napus</i> var. <i>Napobrassica</i>
Fodermarvkål	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>Medullosa</i>			
Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>			
Olieræddike	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i>			
Foderradise "Strukturator"	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>strukturator</i>			
Andre	Cikorie, almindelig	<i>Cichorium intybus</i>		
	Honningurt	<i>Phacelis tanacetifolia</i>		
	Klinte	<i>Agrostemma githago</i>		
	Hjulkrone	<i>Borago officinalis</i> L.		
	Morgenfrue	<i>Calendula officinalis</i> L.		

Herunder fremgår de arter der ved såfrist 20. august kan anvendes til at opfylde efterafgrødekravet.

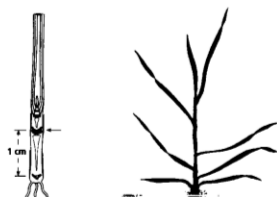
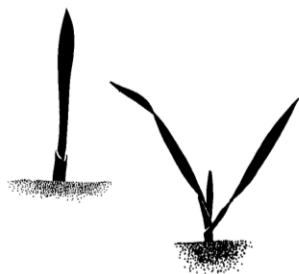
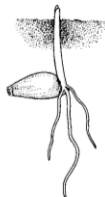
Tabel 2. Mest almindelige tilladte efterafgrøder ved **såfrist den 20. august**

Familie	Tæller som	Dansk navn	Latinsk navn
Græsfamilien Poaceae	Korn	Havre Vårbyg	<i>Avena sativa</i> <i>Hordeum vulgare</i>
		Vinterrug Hybridrug	<i>Secale cereale</i>
		Stauderug/flerårig rug	<i>Secale montanum</i>
Korsblomstfamilien Brassicaceae		Vårraps Vinterraps	<i>Brassica napus ssp. Napus</i>
		Agerkål/rybs	<i>Brassica rapa</i>
		Kålroer	<i>Brassica napus var. Napobrassica</i>
		Fodermarvkål	<i>Brassica oleracea var. Medullosa</i>
		Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>
		Olieræddike	<i>Raphanus sativus var. oleiformis</i>
		Foderradise "Strukturator"	<i>Raphanus sativus var. strukturator</i>
Andre		Honningurt	<i>Phacelis tanacetifolia</i>
		Klinter	<i>Agrostemma githago</i>
		Hjulkrone	<i>Borago officinalis L.</i>
		Morgenfrue	<i>Calendula officinalis L.</i>

Bilag 2.

Decimalskala for vækstudvikling i korn

Kode	Beskrivelse
0 Spiring	
00	Tørt frø ²⁾
01	Begyndende opsvulmning af frø
03	Frøopsvulmning afsluttet
05	Kimroden gennembryder frøet
07	Koleoptilen brudt frem af frøet
09	Fremspiring: Kimbladskeden bryder gennem jordoverfladen, 1. blad synligt i spidsen af koleoptilen
1 Bladudvikling (hovedskud)	
10	Første blad brudt frem fra kimbladskeden
11	1. blad helt udfoldet, spidsen af 2. blad netop synligt
12	2. blad helt udfoldet
13	3. blad helt udfoldet
19	9 eller flere blade helt udfoldet
Buskningen følger oftest umiddelbart efter stadie 13 og i så fald fortsættes fra stadium 21	
2 Buskning, udvikling af sideskud	
20	Begyndende udvikling af sideskud / buskning
21	1. sideskud synlig
22	2. sideskud synlig
23	3. sideskud synlig
29	9 eller flere stængler synlige
Strækningsvæksten indledes ofte tidligt og så fortsættes i stadium 30	
3 Strækning (hovedskud)	
30	Begyndende strækning af hovedskud
31	1. knæ (nodie) mærkbart lige over jordoverfladen, mindst 1 cm over vækstpunktet
32	2. knæ (nodie) mærkbart, mindst 2 cm afstand til 1. nodie
33	3. knæ (nodie) mærkbart, mindst 2 cm afstand til 2. nodie
34	4. knæ (nodie) mærkbart, mindst 2 cm afstand til 3. nodie
37	Spidsen af fanebladet synlig, men endnu sammenrullet
39	Fanebladet fuldt udviklet, fanebladets bladskede synlig
4 Aks- eller topdannelse	
41	Fanebladets bladskede begynder at strække sig
43	Fanebladets bladskede begynder at svulme op
45	Fanebladets bladskede opsvulmet
47	Fanebladets bladskede åbner sig
49	Første stak synlig

Bilag 3.

Oversigt over konsekvens af manglende etablering af efterafgrøder og/eller alternativer

Type efterafgrøde eller alternativ	Konsekvens	Bemærkning
Pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer	Hvis ansøger ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet til at dække kravet, antages det, at ansøger vælger alternativet nedsat kvote. Hvis ansøger ikke har udlagt et areal med efterafgrøder/alternativer, der svarer til det indberettede, vil dette medføre bøde og eventuelt KO-sanktion.	
Målettet regulering(frivillige)	Ved overtrædelse af forpligtelser eller andre forpligtelser beregner vi en sanktion i din udbetaling og en kvotereduktion. Sanktionsprocenten afhænger af en konkret vurdering i den enkelte sag	
Målettet regulering (obligatoriske)	Hvis ansøger ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet til at dække kravet, antages det, at ansøger vælger alternativet nedsat kvote. Hvis ansøger ikke har udlagt et areal med efterafgrøder/alternativer, der svarer til det indberettede, vil dette medføre bøde.	